

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİLEKÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

2 Temmuz 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Sunay Karamık'ın, Komisyonunda boş bulunan veya istifa sebebiyle boşalan üyeliklere seçilen Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Eskişehir Milletvekili İdris Nebi Hatipoğlu, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve Mersin Milletvekili Ali Bozan'a "Hoş geldiniz." dediğine, Komisyonun bugünkü gündemine, 28'inci Yasama Döneminin başından bugüne kadar yaptığı ve yapacağı faaliyetlere ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Sunay Karamık'ın, itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararlarının Komisyonunda görüşülme sürecine ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Selim Varol'un 5/12/2019 tarihli ve 10419 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 7/10/2021 tarihli ve 9625 sayılı Kararı'na itirazı ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'ın 17/8/2023 tarihli ve D28-1113 numaralı Dilekçesi'ne ilişkin görüşme

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 11/3/2021 tarihli ve 18104 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı'na itirazlarına ilişkin görüşme

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Hasan Koçaslan'ın 4/8/2021 tarihli ve 19877 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 17/12/2021 tarihli ve 10419 sayılı Kararı'na itirazlarına ilişkin görüşme

4.- Songül Güner Güven'in akran zorbalığı konulu 17/2/2024 tarihli ve D28-7020 numaralı Dilekçesi'ne ilişkin görüşme

IV.- KARARLAR

1.- Selim Varol'a ait 10419 numaralı Dilekçe ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'a ait 1113 numaralı Dilekçe'yle ilgili olarak Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi'nde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin karar

2.- Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 18104 numaralı Dilekçe'yle ilgili olarak Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin karar

3.- Hasan Koçaslan'ın 19877 numaralı Dilekçesi hakkında, Dilekçe Komisyonunun Isparta ili Sütçüler ilçesi Yeşilyurt köyü sakinlerinin mağduriyetinin giderilmesine yönelik uygulama ve çalışmaların takipçisi olmasına ilişkin karar

4.- "İlköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi" konusunda kurulan alt komisyon marifetiyle dilekçelerin incelenmesine, alt komisyon raporları üzerinden üst Komisyon çalışmasına devam edilmesine, alt komisyonların gündemlerindeki konularla ilgili ihtiyaç görmeleri durumunda 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi kapsamında bilirkişi görevlendirme, idari denetim yapılmasını isteme, yerinde inceleme yapma ve benzer yetkileri kullanabilmesine ilişkin karar

V.- ALT KOMİSYON

1.- İlköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi konusunda alt komisyonu kurulması

DİLEKÇE KOMİSYONU

1'inci Toplantı

2 Temmuz 2024 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dilekçe Komisyonu saat 14.46' da açıldı.

Komisyon Başkanı Sunay Karamık,

Komisyonunda boş bulunan veya istifa sebebiyle boşalan üyeliklere seçilen Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Eskişehir Milletvekili İdris Nebi Hatipoğlu, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve Mersin Milletvekili Ali Bozan'a "Hoş geldiniz." dediğine, Komisyonun bugünkü gündemine, 28'inci Yasama Döneminin başından bugüne kadar yaptığı ve yapacağı faaliyetlere,

İtiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararlarının Komisyonunda görüşülme sürecine,

İlişkin açıklama yaptı.

Gündemin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında,

İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Selim Varol'un 5/12/2019 tarihli ve 10419 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 7/10/2021 tarihli ve 9625 sayılı Kararı'na itirazı ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'ın 17/8/2023 tarihli ve D28-1113 numaralı Dilekçesi'ne,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 11/3/2021 tarihli ve 18104 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı'na itirazlarına,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Hasan Koçaslan'ın 4/8/2021 tarihli ve 19877 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 17/12/2021 tarihli ve 10419 sayılı Kararı'na itirazlarına;

Gündemin "Genel Kurula Sevk Edilen Dilekçeler" kısmında, Songül Güner Güven'in akran zorbalığı konulu 17/2/2024 tarihli ve D28-7020 numaralı Dilekçesi'ne,

İlişkin görüşme yapıldı.

Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal ve Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan'ın, İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının 7/10/2021 tarihli ve 9625 sayılı Kararı'na itiraz etmesi üzerine görüşülmekte olan Selim Varol'a ait 10419 numaralı Dilekçe ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'a ait 1113 numaralı Dilekçe'yle ilgili olarak Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi'nde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin önergesi,

Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal ve Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ile İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı'na itiraz etmeleri üzerine görüşülmekte olan Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 18104 numaralı Dilekçe'yle ilgili olarak Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin önergesi,

19877 numaralı Dilekçe hakkında, bölgedeki heyelan riskinin büyük ölçüde azaltıldığı anlaşıldığından, bundan sonraki süreçte Dilekçe Komisyonunun Isparta ili Sütçüler ilçesi Yeşilyurt köyü sakinlerinin mağduriyetinin giderilmesine yönelik uygulama ve çalışmaların takipçisi olması,

“İlköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi” konusunda kurulan alt komisyon marifetiyle dilekçelerin incelenmesi, alt komisyon raporları üzerinden üst komisyon çalışmasına devam edilmesi, alt komisyonların gündemlerindeki konularla ilgili ihtiyaç görmeleri durumunda 3071 sayılı Kanun’un 8’inci maddesi kapsamında bilirkişi görevlendirme, idari denetim yapılmasını isteme, yerinde inceleme yapma ve benzer yetkileri kullanabilmesi,

Kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Yıldız Konal Süslü ve Eskişehir Milletvekili İdris Nebi Hatipoğlu’nun, “ilköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi” konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasına; alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere AK PARTİ’ye 3, CHP’ye 1, DEM PARTİ’ye 1, MHP’ye 1 üyelik düşecek şekilde 6 üyeden oluşmasına ve bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesine ilişkin önergesi kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 16.32’de toplantıya son verildi.

2 Temmuz 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.46

BAŞKAN: Sunay KARAMİK (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Salih DAL (Kilis)

SÖZCÜ: Süleyman ŞAHAN (Yozgat)

KÂTİP: Behiye EKER (İstanbul)

BAŞKAN SUNAY KARAMİK – Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri, değerli basın mensupları ve kıymetli katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yetersayımız vardır. Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 28'inci Yasama Dönemindeki 3'üncü Toplantısını açıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını dilerim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Sunay Karamık'ın, Komisyonunda boş bulunan veya istifa sebebiyle boşalan üyeliklere seçilen Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Eskişehir Milletvekili İdris Nebi Hatipoğlu, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve Mersin Milletvekili Ali Bozan'a "Hoş geldiniz." dediğine, Komisyonun bugünkü gündemine, 28'inci Yasama Döneminin başından bugüne kadar yaptığı ve yapacağı faaliyetlere ilişkin açıklaması

BAŞKAN SUNAY KARAMİK – Bu arada, Komisyonumuzun son Genel Kurul toplantısının ardından Komisyonumuzda boş bulunan veya istifa sebebiyle boşalan üyeliklere Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Eskişehir Milletvekili İdris Nebi Hatipoğlu, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve Mersin Milletvekili Ali Bozan seçilmiştir. Kendilerini tebrik ediyorum, Komisyonumuza hoş geldiniz.

Değerli üyelerimiz, bugünkü toplantımızın gündemi 28 Haziran 2024 Cuma günü sizlere yazılı olarak iletilmiş ve ayrıca TBMM uzantılı e-posta adreslerinize gönderilmiştir.

Gündemimizde 27'nci Yasama Döneminde itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararları ve Genel Kurula sevk edilen dilekçeler yer almaktadır.

Gündemimize geçmeden önce, Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemindeki faaliyetleri hakkında sizlere biraz bilgi vermek istiyorum.

Değerli üyelerimiz, 28'inci Yasama Dönemindeki 1 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla Dilekçe Komisyonu faaliyetleri konusunda hazırlanan bilgi notu şu anda sizlere takdim edilmiştir. Bilindiği üzere, Komisyonumuzun görevleri esas itibarıyla 2 başlık altında toplanmıştır. Birincil görevimiz dilekçeler hakkında iken ikinci olarak Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili görevlerimiz bulunmaktadır. Komisyonumuzun asıl görevi, anayasal dilekçe hakkı kapsamında vatandaşlarımız ve karşılıklılık esası çerçevesinde Türkiye'de ikamet eden yabancılar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen dilek ve şikâyetleri incelemektir. Komisyonumuza başta e-dilekçe sistemi olmak üzere posta, elden, fax ya da milletvekilleri ile kurumlar üzerinden dilekçeler gelmektedir. 2012 yılında elektronik ortamda başvuru alınması ve başvurular hakkındaki işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla hizmete alınan e-dilekçe sistemi vatandaşlarımız tarafından yoğun bir şekilde kullanılmakta olup hâlihazırda sisteme kayıtlı kişi sayısı 386.693'tür. 28'inci Yasama Döneminde Komisyonumuza gelen toplam başvuru sayısı 1 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla 9.989'a ulaşmış bulunmaktadır. Bu başvuruların 8.714'ü yani yaklaşık yüzde 90'ı e-dilekçe üstünden yapılmıştır.

Bildiğiniz üzere, Komisyonumuza gelen dilekçeleri öncelikle Komisyonumuzun Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı marifetiyle inceleyerek 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü çerçevesinde görüşülemeyecek dilekçeleri karara bağlamaktayız. Bu dönemde, ilki 18 Temmuz 2023 tarihinde, sonuncusu ise 13 Haziran 2024 tarihinde olmak üzere 21 Başkanlık Divanı toplantısı yapılmış, 9.370 dilekçe hakkında 4.721 Başkanlık Divanı kararı alınmış ve 21 cetvel hâlinde yayımlanmıştır. Ayrıca, 74 dilekçe ise mevzuata uygun olmadığı ya da mükerrer olması sebebiyle işlemden kaldırılarak hıfzolanmıştır.

Bastırılan Başkanlık Divanı Karar Cetvelleri Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin bilgisine sunulmuş ve dağıtım tarihinden itibaren on beş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşerek durum dilekçe sahiplerine iletilmiştir.

Komisyonumuza yapılan her bir başvuru üzerinde yürütülen kapsamlı ve titiz çalışmalar sonucunda oluşturulan Başkanlık Divanı kararlarımız yazılı ve görsel basının da yoğun ilgisini çekmektedir. Bu kararlarımız vesilesiyle Dilekçe Komisyonunun medyada görünürlüğü ve toplumsal farkındalık her geçen gün daha da artmaktadır.

Dilekçe Komisyonu olarak ikinci görevimiz ise 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu gereğince Karma Komisyonun Başkanlık Divanını oluşturmamız çerçevesinde yıllık faaliyet raporlarının görüşülmesi, Kamu Başdenetçisi adaylarının Genel Kurula sunulması ve denetçilerinin seçimine ilişkindir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2023 yılında yürüttüğü faaliyetleri ve önerileri kapsayan 2023 Yıllık Raporu 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 22'nci maddesi gereğince anılan Kurum tarafından hazırlanarak Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyona 26 Ocak 2024 tarihinde takdim edilmiştir. Karma Komisyonun 8 Şubat 2024 tarihli toplantısında, Kamu Denetçiliği Kurumu 2023 Yılı Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere bir alt komisyon kurulmasına karar vermiştir. Alt komisyon 14 Şubat 2024, 28 Şubat 2024, 30 Nisan 2024 ve 15 Mayıs 2024 tarihlerinde gerçekleştirdiği toplantılar neticesinde hazırladığı raporu Karma Komisyona sunmuş ve Karma Komisyon 11 Haziran 2024 tarihli toplantısında görüşmüştür. Alt komisyon raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmek üzere 14 Haziran 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu 142 sıra sayılı olarak basılarak dağıtılmış ve Genel Kurul gündeminin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer almıştır. Raporun Genel Kurulda görüşülmesi beklenmektedir.

Komisyon üyelerimize geçmeden önce değerli basın mensubu arkadaşların toplantı salonundan ayrılımlarını rica ediyorum. Yazılı basın kalabilir.

2.- Komisyon Başkanı Sunay Karamık'ın, itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararlarının Komisyonunda görüşülme sürecine ilişkin açıklaması

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Komisyonumuz faaliyetleri hakkında verilen bilgilerin ardından gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmındaki işlerin görüşülmesine geçiyorum.

Bilindiği üzere, 28 Haziran 2024 Cuma günü dağıtılan çağrı yazımızda gündemimize aldığımız İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları hakkında bilgilere yer verilmişti. Gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan işleri sırasıyla görüşürken öncelikle

Komisyonumuzu yapılan işlemler hakkında bilgilendirmesi için sunum yapmak üzere bir yasama uzmanına, ardından itiraz eden milletvekillerine, talep hâlinde kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerine, son olarak da nihai değerlendirme yapılması için üyelerimize söz vereceğim. Yapılan değerlendirmeler sonrasında varsa önergelerin işleme alınması neticesinde karar alındıktan sonra diğer gündem maddelerine geçeceğiz.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- *İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Selim Varol'un 5/12/2019 tarihli ve 10419 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 7/10/2021 tarihli ve 9625 sayılı Kararı'na itirazı ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'ın 17/8/2023 tarihli ve D28-1113 numaralı Dilekçesi'ne ilişkin görüşme*

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Şimdi, gündemimizin “İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları” kısmında ilk sırada yer alan İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Selim Varol'un 5 Aralık 2019 tarihli ve 10419 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 7 Ekim 2021 tarihli ve 9625 sayılı Kararı'na itirazı üzerine görüşmelere başlıyoruz. Ayrıca, aynı konuda Komisyonumuza müracaatta bulunan Hasan Yıkılmaz'ın 17 Ağustos 2023 tarihli ve D28-1113 numaralı Dilekçesi Selim Varol'un dilekçesiyle birleştirilerek görüşülmesi amacıyla Başkanlık Divanınca Genel Kurula sevk edilmiştir. Bilindiği üzere, Komisyonumuzun çalışma usul ve esasları hakkında Komisyonumuz Genel Kurulunun 11 Temmuz 2023 tarihli 2'nci Toplantısında aynı konuya ilişkin yapılan başvuruların birleştirilerek karara bağlanması yönünde bir karar aldık.

Dilekçe hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzmanı Soner Çakar'a söz veriyorum.

Soner Bey, buyurun.

YASAMA UZMANI SONER ÇAKAR – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; 27'nci Yasama Dönemimizde Komisyonumuza başvuruda bulunan Selim Varol'un 5 Aralık 2019 tarihli 10419 numaralı Dilekçesinde özetle; Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi'nin 2007 yılında üçüncü derece doğal sit alanı ilan edildiği ve mevcut imar planının askıya alındığı, Yeşilada Mahallesi için koruma amaçlı imar planının hazırlanması gerektiği ancak ilgili idarece söz konusu planın hazırlanmasının geciktirilmesi nedeniyle taşınmazları üzerinde yenileme çalışması ve tasarrufla bulunamadıklarından bahisle konunun incelenmesi, mağduriyetlerin giderilmesi talep edilmiştir.

Dilekçe hakkında Komisyonumuzun vereceği karara esas teşkil etmek üzere, görevlendirilecek denetim elemanlarının idari denetimin yapılması ve neticenin bildirilmesi 17 Aralık 2019 tarihinde İçişleri Bakanlığından istenmiştir. İçişleri Bakanlığından gelen 2 Temmuz 2020 tarihli cevabi yazı ve eklerinde “Eğirdir Gölü'nün içme ve kullanma suyu olarak ilan edilmesi sebebiyle dolgu planı yapılamadığından koruma amaçlı imar planının sonuçlandırılmadığı” şeklinde bilgi verilmesi üzerine Komisyonumuz Başkanlık Divanının 7 Ekim 2021 tarihli ve 9625 sayılı Kararı'yla TBMM İktüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçenin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararına İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu tarafından 13 Ekim 2021 tarihinde hak ihlali bakımından ciddi iddiaları içeren dilekçe konusunun Komisyonunda esastan değerlendirilmesinde ve iddiaların araştırılmasında kamu yararı bulunduğu gerekçesiyle TBMM İktüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir.

Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içerisinde itiraz edilmesi nedeniyle TBMM İktüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuzun Genel Kuruluna sevk edilen Selim Varol'un dilekçesi hakkında; Eğirdir Yeşilada Mahallesi'ndeki koruma amaçlı imar planı çalışmalarının güncel

durumunun ve dilekçedeki talep konusunun tekrar incelenerek neticenin bildirilmesinin 16 Ocak 2023 tarihinde ilgili bakanlıklardan istenmesi üzerine, İçişleri Bakanlığının 1 Şubat 2023 tarihli yazısı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 7 Şubat 2023 tarihli yazısıyla Komisyonumuza bilgi verilmiştir.

27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuz Genel Kurulunca sonuçlandırılmayan ve TBMM İhtizüğü'nün 77'nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılmayan söz konusu dilekçe ile 28'inci Yasama Döneminde aynı konuda Komisyonumuza başvuruda bulunan Hasan Yıkılmaz'a ait 17 Ağustos 2023 tarihli ve D28-1113 numaralı Dilekçe hakkında 10 Mayıs 2024 tarihli yazımızla Komisyonumuz Genel Kurulu görüşmelerine esas olmak üzere ilgili bakanlıklardan Eğirdir Yeşilada Mahallesi koruma amaçlı imar planı çalışmalarına ilişkin güncel durumun bildirilmesi istenmiş olup Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 7 Haziran 2024 tarihli yazısı ve İçişleri Bakanlığının 13 Haziran 2024 tarihli yazısı Komisyonumuza intikal etmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim Soner Bey.

Hatırlatmak isterim ki Başkanlık Divanı kararının 27'nci Yasama Döneminde alınmış olması sebebiyle itiraz da aynı dönemde yapılmıştır.

Şimdi, İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'na itirazları konusunda söz vereceğim.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Çok Değerli Başkanım, çok saygıdeğer milletvekilleri, saygıdeğer Bakanlık yetkilileri, basın mensupları; hepinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Şimdi, tabii, detaylara girmeyeceğim, burada o zaman da uzunca, çok tartışılan bir konuydu. O bölgeyle ilgili eğer ilgilenen milletvekillerimiz olmuşsa şöyle bir coğrafyaya bakıldığında, bölgenin durumuna bakıldığında, gerçekten ülkemizin her yeri cennet gibi ama burası çok daha ayrı bir yer, çok daha özel bir yer. Ben Bayburtluyum, Ispartalı falan değilim ama köylüler bu konuyu gelip bana açtıklarında gerçekten o içler acısı hâli gördüm. İşte, evlerinin boşaltılması, bunların yok pahasına devredilmesi durumu olması vesaire falan yani çok ciddi bir mesele; zaten o bölgeye gidildiği takdirde de bu durum görülecektir. Basında son zamanlarda bu konularla ilgili devamlı haberler de çıkıyor, ÇED raporundan muaf tutulması ilgili şirketlerin, bunun ötesinde, heyelanın olması. Yani mesela, bakın, geçmişte bu konuda 2021'de heyelan oluyor, köy boşaltılıyor. Aslında, köylülerin hakları da gerçekten olması gerektiği gibi verilmiyor çünkü istimlak tehdidi falan bir şekilde gündeme getiriliyor, yok pahasına yerlerini, yurtlarını vermek zorunda kalıyorlar.

Burada şu anda temel mesele, geldiğimiz nokta, bence özellikle bu birinci hususla ilgili, imar planının hazırlanmaması konusuyla ilgili sorun. İmar planının hazırlanmamasıyla ilgili sorunda şu var: Orası ufak bir belediye, belediyeden hele sit alanlarında bu şekilde bir sorumluluk -genel olarak bu konuşuluyor- beklenemiyormuş, beklense de bunu yerine getirme imkânları belediyelerin olmuyormuş. Bu durumda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının aslında bütünlü ilgili bir sorumluluğu söz konusu oluyor mevzuata göre, yoksa İçişleri Bakanlığıyla ilgili ben bir şey demiyorum ama burada Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bu konuda bence yeterince hassasiyet gösterdiklerini düşünmüyorum veyahut da ilgili şirketleri öncelidiler çünkü bu, şeyden de belli oluyor zaten yani ÇED raporlarından muaf tutulması, orada 360'ın üzerinde mermer ocağının vesairenin açılması konularına da baktığımız zaman aslında burada farklı bir önceleme söz konusu, bu çok net.

Dolayısıyla burada temel problemin çözülmesini, Komisyonun, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından orada bir imar planının hazırlanması konusunda ne yaptığıyla ilgili hususu tekrar sormasını, bu konuda

eksiklik varsa -ki kuvvetle muhtemel var- Sayıştayın görevlendirilmesini ve Sayıştayın görevlendirilmesi suretiyle eksikliğin Sayıştay Kanunu madde 45 gereğince daha net olarak ortaya çıkmasını ve bu hususta da Bakanlığın üzerine düşeni yapmasını ben Komisyonun takip etmesini istirham ediyorum. Bu çerçevede de gerçekten olayın ne kadar vahim bir durum olduğunun görülebilmesi için de Komisyonun yerinde bir inceleme yapması suretiyle aslında tabloyu net olarak göreceğine ve bu meselenin böyle hani siyasete de kurban edilebilecek bir mesele olmadığına, hepimizin ortak hassasiyet göstermesi gereken bir mesele olduğuna kanaat getireceğine ben inanıyorum. Tabii, böyle bir çalışma yapılırken de mutlaka, orada sadece bilgisiz veyahut da idari mekanizmaları davet ederek değil de yetkilileri davet ederek değil de aynı zamanda müştekileri de orada dinleyerek yol alınması gerektiğinin önemli olduğu kanaatindeyim.

Bunu arz ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz aramızda, kendisine söz vermek isterim.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, sayın katılımcılar; burada bulunmaktan biz de Isparta Valiliği ekibi olarak çok mutlu olduğumuzu, bizi de davet ettiğiniz için teşekkür ettiğimizi belirtmek isterim.

Üç konumuz var, bu üç konumuz Isparta'yla ilgili ama biraz birbirinden farklı. Öncelikle, birinci bahsettiğimiz, Eğirdir'le alakalı sayın vekilimiz de güzel ifadeler kullandı.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Şu anda Yeşilada'yla ilgili dilekçe...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) - Çok özür diliyorum, ben 1'inci maddeyle ilgili konuştum, değil mi, ayrı ayrı konuşuyoruz?

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Ayrı ayrı konuşuyoruz. Şu anda Yeşilada'yla ilgili dilekçeyi konuşuyoruz.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA - Sayın vekilimizin güzel cümlelerini de hakikaten daha fazlasıyla hak ettiğini söyleyelim.

İsmiyle müsemma, orada “Yeşil Ada” diye bahsettiğimiz ve “Can Ada” diye bahsettiğimiz, adı “ada” ama şu anda yarımada olan Eğirdir için hakikaten ciddi bir özellik arz eden bir yerden bahsediyoruz. Söz konusu alan -biraz evvel sunuşta da vardı- 1998'den itibaren sit statüsünde olan, korunan bir alan. Kısaca şöyle diyelim: Eğirdir Gölü ciddi anlamda içme suyuna ve tarımsal alanda sulamaya kaynaklık eden ülkemizin nadide göllerinden bir tanesi, mevcut iklim değişikliğinden de ciddi anlamda etkileniyor. Bu anlamda da hakikaten inşallah daha iyi noktada olur. Ve giderek de korunması açısından hepimize, bizlere ve diğer ilgililere de ciddi iş düşen bir gölümüz. Sayın Başkanım, sayın vekillerim; bu açıdan gölün birçok koruma statüsü var, aslında birçok önlem alınmış. Söz konusu şikâyetlere gelmeden önce... Tabii, gölün koruma statüsünü bir belirtelim, ondan sonraki süreçte hemen zaten Bakanlığımızdan da Daire Başkanımız var, kendisinin de teknik açıklamasını alırız.

Şimdi, 1998'den beri gölün bir sit statüsü var; o zaman Kültür Bakanlığında var, daha sonra 1998'de bu “Can Ada” dediğimiz, şehre daha yakın olan, küçük olan Can Ada birinci derece, biraz devamında “Yeşil Ada” dediğimiz yerleşim -yaklaşık 277 taşınmazın bulunduğu yerleşim- de o zaman için üçüncü derece olarak nitelendirilmiş; 2007'den beri sit statüsü olan bir yapı ve 2007'den beridir de buranın koruma amaçlı imar planının gündemde olması gerekiyor. Göl aynı zamanda Su Yönetimince yürütülen özel hüküm koruması altında, aynı zamanda göl olduğu için Kıyı Kanunu'na tabi ve diğer mevzuata tabi. Bu, 2007'den beri yapılması gereken korunan alanlarda normal imar planlarının dışında

“koruma amaçlı imar planı” diye atfedilen daha özelliikli bir çalışma yapılması gerekiyor. Bununla ilgili süreç içerisinde farklı tarihlerde günümüze kadar üç farklı çalışma olmuş Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim. Bununla ilgili teknik aksaklıklarla ilgili farklı kurumlardan, bizim Bakanlığımızın ilgili Kıyı Kanunu’na bakan Genel Müdürlüğümüzün de teknik çalışmaları olmuş. Gelinen noktada, şu anda geldiğimiz noktada bununla ilgili tabii, sit statüsü var; bu aşamada, bir de 2020 yılında bu bahsettiğimiz bir veya üçüncü derece sit statüsü bizim yeni terminolojiyle sürdürülebilir ve nitelikli olarak da yenilendi. Aslında koruma statüsü hemen hemen aynı, hatta daha iyi korunuyor diyelim. Sit anlamında Bakanlığımızın görev tanımı içerisinde bu şekilde korunuyor ve yine koruma amaçlı imar planı ihtiyacı burada var.

Bununla ilgili, tabii, koruma amaçlı imar planı olabilir, bir de bizim “geçiş dönemi koruma esasları” dediğimiz... Biz Müdürlüğümüzle çalışma yapıyoruz, Bakanlığımıza iletiyoruz. İlimizde bu çalışmayı ihtiyacı olan 13 tane köyümüzde yaptık, tamamladık; köylerimizin şu anda ya planı vardır ya da geçiş dönemi koruma esasları var; diğer yerler için... Evet, burası için bu soru, haklı bir soru ancak Eğirdir Belediyemiz de burada yaptığı çalışmayı anlatacağıdır. Bu, idarelerin belli bir noktaya getirip sonra Tabiat Varlıkları Komisyonumuza ve Bakanlığımıza sunacağı bir çalışma olup en son gelinen noktada İller Bankası Genel Müdürlüğü planın altlığı olan çalışmayı tamamladı, 27/6/2024 tarihinde jeolojik etüt tamamlandı, şu anda Bakanlığımızda incelemede, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğümüzde. O gerekli çalışmayı tamamlayıp askı ilandan sonra diğer imar planı çalışmamıza da devam edilecektir.

Başkanımız da burada, eğer müsaade ederseniz biraz da teknik detay verebilir.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Evet, memnun oluruz.

TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İMAR VE PLANLAMA DAİRESİ BAŞKANI ŞULE DURGUT ÖZTÜRK – Sayın Müdürümüzün de dediği gibi, burada sit alanı olması, bu alanın içme suyu havzası olması ve kültür varlıklarına sahip olması nedeniyle pek çok kısıtlılığa sahip bir bölge. Dolayısıyla koruma amaçlı imar planlama süreci mevzuatsal açıdan biraz uzun ve kurum görüşleri anlamında da uzun bir süreç. 2018 yılından beri Belediyemiz planlama çalışmalarını başlattı, devam ediyor ancak Sayın Başkanım, alanın kısıtlılıklarından dolayı, kıyı olması, sit alanı olması, içme suyu olması nedeniyle kurumlar arasında görüş almaya ilgili uzunca bir süreç yaşandı; Belediyemiz bu süreci daha detaylı anlatacağıdır. Ancak gelinen noktada, geldiğimiz noktada jeolojik etüdün onaylanması sonrasında plan dosyası bize resmî olarak gelecektir, plan süreci de hızlı bir şekilde ilerleyecek. Kıyı konusu aşıldı, yine, içme suyuyla ilgili kurum görüşleri aşıldı gelinen noktada. Dolayısıyla nihai olarak jeolojik etüt onayından sonra da plan onaylama işlemleri Bakanlığımız tarafından hızlı bir şekilde sonuçlandırılacaktır.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

Isparta Belediyesini temsilen Belediye Başkan Yardımcımız burada, ondan da bilgi almak isteriz.

EĞİRDİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI ABDULLAH ÜNSAL – Değerli Başkanım, kıymetli milletvekillerim, değerli Komisyon üyeleri; efendim, biz Eğirdir Belediyesi olarak 2010 yılından bu yana bu çalışmaları yürütmekteyiz. Bu konuyla ilgili 3-4 defa ilgili bakanlıklara başvurularımız olmuş, bu başvurularımız neticesinde kurum görüşlerine başvurulmuş, kurum görüşlerinde ise Sayın Başkanın da belirttiği gibi bizim bölgemizin özel bir bölge olması dolayısıyla hem kıyı şeridiyle ilgili sıkıntılar hem de 2012 yılında yürürlüğe giren göl özel hükümleriyle ilgili sıkıntılar neticesinde bazı kurum görüşlerinde olumsuz cevaplar verilmiş. Ama neticede 2023 yılında biz yine bu başvurumuzu yenilemişiz ve bunun neticesinde de göl özel hükümleriyle ilgili Su Yönetimi Genel Müdürlüğü bu konuda olumlu görüş verdiler. Bunun neticesinde İller Bankasının iş birliğiyle Eğirdir imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt çalışmaları tamamlandı ve bu tamamlanmasının sonucunda İller Bankası

tarafından onaylanıp Çevre Şehircilik Bakanlığına iletildi. Bu raporumuzun onay süreci tamamlandıktan sonra da ilgili koruma amaçlı imar planını biz Daire Başkanlığına sunacağız ve tekrar onlar bu konuyla ilgili çalışmalarını yürütüp sonuçlandıracaklardır diye düşünüyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

Bakanlıktan onayın ne kadar sürede geleceğini öngörüyorsunuz?

EĞİRDİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI ABDULLAH ÜNSAL – Yani Bakanlıkta şu anda ilgili dairede sadece raporun genel bir incelemesi yapılıyor. Bunun neticesinde bunun en fazla bir ay süreceğini düşünüyoruz, onun neticesinde de biz Başkanlığımıza ilgili imar planlarıyla birlikte tekrar başvurumuzu yapacağız. Bu konuda Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün görüşü çok önemliydi, burada geçen sene onlar olumlu görüş verdiler bu konuda. İnşallah diğer kurumlardan da olumlu görüşleri alırsak hızlı bir şekilde imar planımız onaylanır diye düşünüyoruz.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Açıklamalar için teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyemiz var mı?

Buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve kurumların değerli temsilcileri; elbette meseleye en hâkim kişi Mustafa Bey ve sunum yapan kurum temsilcilerimiz ama hani ben biraz tarihlere bakarak birkaç şey söyleyeceğim. Şimdi, 1998 yılında sit alanı ilan edilmiş, ilk yurttaşımız 2019 yılında başvuru yaptığında mağduriyet iddiasında bulunurken 2007 yılından itibaren bir mağduriyeti olduğunu iddia etmiş, 2021 yılında “Görüşülemez.” kararı verilmiş ve 2023 yılında sanırım yeniden bir yurttaşımız aynı konuda bir başvuru yapmış. Şimdi, burada iki mesele üzerinde durmak gerektiğini düşünüyorum: Bir tanesi çevre, bir tanesi mülkiyet hakkı. Kurum temsilcilerimiz söyledi, kesinlikle söyledikleri doğrudur yani hani orayı yaşayan, bilen arkadaşlarımız ama aynı zamanda yurttaşın da bir mülkiyet hakkı ihlali söz konusu ve hani 1998 yılı değil, 2007 yılından itibaren düşündüğümüzde sene 2024 ya da 2019’da ilk yurttaşımız başvuru yaptığında sene yine 2024. Ben mutlak suretle mülkiyet hakkı ve çevre hakkı konusunda bir öncelik sonralık tartışmasına kesinlikle girmeksizin, evet, öncelikle bizim çevreyi mutlak suretle korumamız gerekiyor. Çevreyi korurken orada yaşayan yurttaşın Anayasa’yla güvence altına alınan mülkiyet hakkını da korumamız ve güvence altına almamız gerekiyor çünkü Anayasa bunu emrediyor. Bu anlamda Belediye Başkan Yardımcımız 2010 yılından bugüne bir çalışma yürütüldüğünü söyledi; sene yine 2024, on dört sene. Bu kadar süre elbette bu alanda tüm kurumlarımız çalışma vermiş, çalışma yapmıştır, emek vermiştir, herkesin emeğine sağlık. Bu kadar emeğin üzerine bence bizim Komisyonumuzun gidip yerinde hem kurumlarımızı hem orada yaşayan yurttaşları dinlemesinin önünde herhangi bir engel olmadığını düşünüyorum. Bu şekilde öneride bulunuyorum ben de.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

ALİ BOZAN (Mersin) – Ben teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – İbrahim Bey, buyurun.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ali Vekil ahlında özetlemiş oldu. Mustafa Bey de itirazcı milletvekilimiz olarak hem 27’nci Dönem hem de konunun içeriğine hâkim de bir arkadaşımız ama ben biraz daha karamsar bakıyorum yani 1998, 2007, 2019, 2024 ama arkadaşlarımızdan aldığımız bilgi ve kamudaki bürokrasinin işleyişine baktığımız zaman sadece görüş almaların bile yaklaşık on yedi yıl sürdüğü varsayımından hareketle önümüz döneme ilişkin de arkadaşlarımızın çok iyimser bir tablo çizdiklerini düşünmüyorum. Zira,

önce raporlar oluşacak; jeolojik raporlar, etüt raporları İlbank aracılığıyla incelemede, ondan sonra raporlar oluşacak.

Belediyenin, ilgili belediyenin mali kaynaklarının yetersizliğine de dem vuruldu. Eğirdir Belediyesi -de ki o raporlar olumlu geldi, tamamladı- bu koruma amaçlı imar planının yapımını gerçekleştirebilecek mali yetkinliğe sahip midir? Bakanlık ya da ilgili kurumlar bu anlamda omuz verecek midir? Önümüz döneme ilişkin bunların yapım, ihale süreçlerini ve tamamlanma süreçlerini dikkate aldığımızda -umarım yanılıyorum ama- önümüz dönemde de en az beş yıl daha bu sürecin devam edeceğine dair bende bir kanaat oluştu geçmişteki bürokratik gelişmeleri de göz önünde tutarak.

Bir an önce bu sorunun ortadan kaldırılması, yine Ali Vekil ifade etti, Anayasa'nın 56'ncı maddesiyle güvence altına alınmış olan çevrenin korunması hakkı, ödevi ve sorumluluğu ama öte yandan mülkiyet kavramını da ortaya koyduğumuzda yıllardır mağdur olan, en azından başvuru tarihi itibarıyla dikkate aldığımızda 2019'dan bu yana mağduriyetleri kesinleşmiş yurttaşlarımızın mağduriyetinin de bir an önce giderilmesi gerekiyor.

Bu anlamda yerinde inceleme de yapabiliriz, burada bir beis yok ama daha çok bunu yaptırıma dönüştürecek, bu işin hızlandırılarak sonuç alıcı noktaya taşınması girişimlerinin yapılması lazım. Burada da ilgili kurumların Komisyonumuz marifetiyle bir an önce harekete geçip bu işi tamamlaması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

Nurhayat Hanım, Sayın Vekilim, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, değerli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Komisyonun yeni üyesi olarak tabii, geçmişle ilgili sürece tam hâkim değilim fakat şimdi öğrendiğim kadarıyla hakikaten çok uzun süreçli bir mağduriyet söz konusu her anlamda. Özellikle yaşanan iklim krizi ve ülkemizin içinde bulunduğu risk düşünüldüğünde su kaynaklarımızın, yeşil alanlarımızın özellikle korunması gerektiğini hepimiz biliyoruz. Artık bunda bir şey yok fakat bu uzun süreli bürokratik engellemeler, birtakım sıkıntılar, maalesef bize kadar bırakmış bu sorunu çözmeyi. O yüzden Başkanım, biz de gereğini en kısa zamanda yapmalıyız diye düşünüyorum.

Tabii, biz, bu yazışmaların içeriğini şu an bilmiyoruz yani ben görmedim, herhâlde diğer arkadaşlar da görmedi. Neden olumsuz yanıtlar verildi? Niye bu kadar uzadı?

Şu anda Anayasa'nın da bize verdiği yetkiyle... Vatandaş bu zamana kadar Dilekçe Komisyonunda dahi hakikaten çok uzun süren yazışmalar yaşamış. Mağduriyet olmuş ve bir nesil neredeyse sorununu çözemeyerek geçilmiş ve herhâlde çocuklarına kaldı bu sorunu çözmek.

O yüzden, ben, Mustafa Bey'in, itiraz sahibi Sayın Vekilimizin söylediğini önemsiyorum. Sanırım herkes de bu konuya olumlu yaklaşıyordur. Yani "bir ay" dedi Başkan Yardımcımız, bir ay içerisinde cevap vermesini umuyor Çevre Bakanlığının ama bu koruma planının devreye girmesi için herhâlde.

Tam mevzuatı da bilmiyorum ben doğrusu. Şimdi, etüt ve jeoloji çalışmaları tamamlandıktan sonra, Çevre Bakanı "olur" dedikten sonra, koruma planı tamamlanmış oluyor mu, yürürlüğe girmiş oluyor mu? Yani o konuda da bir bilgi alabilirsek seviniriz ama biz de gidip yerinde görüp vatandaşı, mağduriyeti, gölü, çevreyi inceleyip uzmanlarla ve mağdur olan vatandaşla yakından bilgi alıp, görüşüp gereğini en kısa zamanda yaparsak... Yani yaptırım gücü olacak şekilde ne yapılabilir? Kim sorumluyorsa onlarla ilgili de gereğini yapalım, Sayıştayımızı da aynı şekilde devreye sokalım ve artık

bu sorunu çözelim diyorum Başkanım.

Teşekkürler.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Ben teşekkür ederim.

EĞİRDİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI ABDULLAH ÜNSAL – Sayın Başkanım...

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Buyurun cevap hakkı için.

EĞİRDİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI ABDULLAH ÜNSAL – Değerli Başkanım, ben aynı zamanda jeoloji yüksek mühendisiyim, bu konulara vâkıf bir insanım. Şimdi, bu konuda sahada birçok çalışma yapıldı, jeolojik, jeofizik çalışmalar yapıldı, aynı zamanda, paleosismolojik çalışmalar yapıldı. Bunların sonucunda oluşan bir rapor var, bu raporu İller Bankası onayladı şu anda ve aynı zamanda bir üst merci olan Bakanlığa sundu. Bu sunum sonucunda da orada, raporda eksiklikler varsa sadece onlar tamamlanıyor ve tamamlandıktan sonra, sahadaki incelemeler yapıldıktan sonra da onaylanıyor. Bu bir ay da olabilir, bir aydan daha önce de olabilir yani artık biz son aşamaya gelmiş durumdayız. Bu imar planına esas jeolojik, jeoteknik etüt raporu da zaten imar planının altını oluşturur, oradaki çalışmalar, imar planı çalışmaları bu rapora göre şekillenir. Yani bu jeolojik ve jeoteknik etüt çalışmaları imar planının oluşmasında büyük bir bölümü oluşturuyor. Onun için, o aşamada yani...

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – “İşin zor kısmını atlattık.” diyorsunuz.

EĞİRDİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI ABDULLAH ÜNSAL – Evet, öyle oluyor.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

Metin Bey, Sayın Vekilim, buyurun.

METİN ERGUN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Aslında benzer şeyleri söyleyeceğiz ama bir mantık problemi var galiba yani bunun adı “koruma amaçlı imar planı” olduğuna göre bir ayrıcalığı olması gerekir, korunması gereken bir şey olması gerekir burada değil mi? O zaman, Bakanlığın diğer işlerinden ayırarak buna bir aciliyet getirilmesi lazım; bu tip şeyleri acil, bir an önce yapmak gerekir ki koruyabilelim. Yoksa, şu anda bu tip yerler kaçak yapıya açık dolayısıyla korumuyoruz, koruma amaçlı hareket ediyoruz, tam tersi, talanın önünü açıyoruz -talan ifadesi belki ağır kaçabilir ama talan değil bozulma diyeyim- bozulmanın önünü açmış oluyoruz. Bence Bakanlığın bu manada çalışma mantığını değiştirmesinde fayda var. Koruma amaçlı olanları bir an önce bitirip koymak lazım çünkü bu süreç içerisinde vatandaşların mağduriyeti var, doğru ama coğrafya da mağdur oluyor aynı şekilde, bozuluyor. Evet, son aşamaya gelmiş, o güzel bir haber ama bu geçen süreç içerisinde bu korumamız gereken coğrafyayı ne kadar koruyabildik, ona da bir bakmak lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen başka üye olmadığını görüyorum.

IV.- KARARLAR

1.- Selim Varol'a ait 10419 numaralı Dilekçe ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'a ait 1113 numaralı Dilekçe 'yle ilgili olarak Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi 'nde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin karar

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Önergenin işleme alınması için önergeyi okutmak istiyorum.

Okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının 7/10/2021 tarihli ve 9625 sayılı Kararı'na itiraz etmesi üzerine görüşülmekte olan Selim Varol'a ait 10419 numaralı Dilekçe ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'a ait 1113 numaralı Dilekçe'yle ilgili olarak Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi'nde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Salih Dal
Kilis

Süleyman Şahan
Yozgat

Gerekçe:

Dilekçe Komisyonuna müracaatta bulunan Selim Varol'a ait 10419 numaralı Dilekçe ile aynı konuda Hasan Yıkılmaz'a ait 1113 numaralı Dilekçe konusu Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi'nin 2007 yılında üçüncü derece doğal sit alanı ilan edildiği ve mevcut imar planının askıya alındığı, Yeşilada Mahallesi için koruma amaçlı imar planının hazırlanması gerektiği ancak ilgili idarece söz konusu planın hazırlanmasının geciktirilmesi nedeniyle taşınmazları üzerinde yenileme çalışması ve tasarrufla bulunamadıklarından bahisle konunun incelenmesi ve mağduriyetlerinin giderilmesi şeklindeki şikâyet ve taleplere ilişkin olarak mevcut durumunun yerinde görülerek bölgede inceleme yapılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Sayın üyelerimiz, önerge üstünde söz almak isteyen var mı? Yok sanırım.

1/11/1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince, Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi'nde yerinde inceleme yapılmasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Benim bir ricam olacak, oy birliğiyle kabul edelim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) - Komisyon üyesi değiliz. Sonra diyeceksiniz ki "Komisyon üyesi değilsiniz."

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Komisyon üyesi olan Necmettin Bey'e söylüyorum, oy birliğiyle kabul edelim, rica ediyorum.

Önerge kabul edilmiştir.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir de süreç konusunda bir temkinlilik oluştu da haklı olarak.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Yok, zaten bizim bu yazışmalarımız bile süreci hızlandırdı. Yani ben de yani şahsım adına konuşuyorum, şu anda düz bir vekil olarak konuşuyorum, çevre konusu benim de hassasiyet gösterdiğim bir konu. O yüzden gerçekten konuyu kamu vicdanının sesi olarak yerinde inceleme taraftarıyım çünkü sonuçta çevre, su, bunlar bizim en değerli kaynaklarımız. Bürokrasiyi hızlandırmak gerekiyorsa biz de gereğini yaparız Sayın Müdürüm.

Sayın üyelerimiz, 3071 sayılı Kanun kapsamında alınan karar gereğince Isparta ili Eğirdir ilçesi Yeşilada Mahallesi'nde yerinde inceleme yapılmasının ardından dilekçeler hakkında Genel Kurul kararı alınabilecektir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 11/3/2021 tarihli ve 18104 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı'na itirazlarına ilişkin görüşme

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Şimdi gündemimizin “İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları” kısmının 2’nci sırasında yer alan Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu’nun, Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 11/3/2021 tarihli ve 18104 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı’na itirazı üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçe hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzmanı Yasemin Akifoğlu Yılmaz’a söz veriyorum.

Buyurun Yasemin Hanım.

YASAMA UZMANI YASEMİN AKİFOĞLU YILMAZ - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; Komisyonumuza 11 Mart 2021 tarihinde başvuruda bulunan Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 18104 numaralı Dilekçe’de özetle Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde açılması gündeme gelen maden ocağı projesinin iptal edilmesi, çevre felaketi boyutuna gelen ilçelerindeki aşırı maden ocağı faaliyetlerinin sınırlanması ve maden ocaklarından kaynaklı çevresel zararların boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenip uygulamaya geçirilmesi talep edilmiştir.

Dilekçe hakkında Komisyonumuzun vereceği karara esas teşkil etmek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından bilgi talebinde bulunulmuştur. Talebimize Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 29 Mart 2021 tarihli yazıyla, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca ise 8 Nisan 2021 tarihli yazıyla cevap verilmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yazıları çerçevesinde Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı tarafından 24 Haziran 2021 tarihinde söz konusu dilekçenin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 116’ncı maddesi uyarınca görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının söz konusu kararına Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal tarafından 1 Temmuz 2021 tarihinde, İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu tarafından 2 Temmuz 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 116’ncı maddesi uyarınca süresi içerisinde itiraz edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 117’nci maddesinde Komisyon Başkanlık Divanının İç Tüzük’ün 116’ncı maddesinin dışında gördüğü dilekçeler ile aynı madde gereğince karara bağladığı dilekçelerden süresi içinde itiraza uğrayanların Komisyon Genel Kuruluna sevk edileceği hüküm altına alınmıştır. Anılan hüküm uyarınca, Hasan Demirekin’in dilekçesi hakkındaki Başkanlık Divanı kararına itiraz edildiği için dilekçenin Komisyon Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Komisyon Genel Kurulu, ilgili kamu idareleri temsilcilerinin ve dilekçe sahiplerinin katılımıyla toplanmış ve 14 Temmuz 2021 tarihli ve 14 sayılı Komisyon Genel Kurul Kararı’yla Isparta ili Sütçüler ilçesindeki maden ocaklarında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı müfettişlerince idari denetim yapılmasını kararlaştırmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 119’uncu maddesi gereğince, söz konusu karar itiraz edilmediği için 26 Eylül 2021 tarihinde kesinleşmiştir. Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve ilgili bakanlara yazılan 27 Ekim 2021 tarihli yazıda Komisyon Genel Kurul kararında belirtilen kuruluşlardan istenmesine karar verilen hususlarda tesis edilmiş işlemler ile sorunların çözümü konusunda gelecekte yapılması planlanan eylem ve işlemlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 120’nci maddesi gereğince otuz gün içinde Komisyona bildirilmesi talep edilmiştir.

Talebimiz üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 6 Ekim 2022 tarihli yazıyla Komisyon Genel Kurul kararı gereğince hazırlanan araştırma raporunu Komisyonumuza göndermiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ise Teftiş Kurulu Başkanlığınca hazırlanan inceleme raporunu 30

Aralık 2021 tarihli yazıyla Komisyonumuza göndermiştir.

27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuz Genel Kurulunca sonuçlandırılmayan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77'nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılmayan Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 11 Mart 2021 tarihli ve 18104 numaralı Dilekçe hakkında, 10 Mayıs 2024 tarihli yazımızla Komisyonumuz Genel Kurulu görüşmelerine esas olmak üzere ilgili bakanlıklardan Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyü çevresinde faaliyet gösteren mermer ocaklarının denetimine ilişkin güncel durumun bildirilmesi istenmiş olup Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 11 Haziran 2024 tarihli yazısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının ise 28 Mayıs 2024 tarihli yazısı Komisyonumuza intikal etmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

Hatırlatmak isterim ki Başkanlık Divanı kararının 27'nci Yasama Döneminde alınmış olması hasebiyle itiraz da aynı dönemde yapılmıştır. Bu karara itiraz eden Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın milletvekilliği 2972 sayılı Kanun'un 17'nci maddesi uyarınca belediye başkanlığını tercih etmesi sebebiyle sona ermiştir. Bu sebeple, karara itiraz eden milletvekili olarak toplantımızda bulunan İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'na itiraz gerekçelerini açıklamak üzere söz vereceğim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi dikkatimi çeken bir husus, 2 Temmuz 2021 itiraz tarihi, bugün de 2 Temmuz 2024, üç yıl olmuş yani 3 yaşına girmiş bizim itirazımız. Peki, bu arada ne olmuş gerçekten? Meselenin vahametini ortaya koymak için gerçekten bu arada olanları da kısaca bir arz etmek istiyorum. Sağ olsunlar, değerli arkadaşlarımız tabii takdim ediyorlar ama tarihler, şunlar bunlar, o kadar teknik detaylar var ki işin özü olarak orada ne oldu, ne bitti, şu anda bu net olarak ortaya çıkmıyor. Bunun net olarak ortaya çıkması için -zaten neticede yine benzer bir talebim olacak ama- kısaca şunu belirtmek istiyorum: Demin değerli il müdürümüz de belirttiler, orası gerçekten ülkemizin nadide bölgelerinden biri, tabiat parkının bulunduğu, aynı zamanda su havzalarının bulunduğu muazzam bir yer. Biz Bayburt'ta bir yerde yeşilin çıkması için olağanüstü bir çaba sarf ederken burada tabii bir durum söz konusu. Doğrusu, orada da aslında ihtiyaçlar var mermer konusunda, başka konularla ilgili orada başka ihtiyaçlar var, burada da buraların korunma ihtiyacı var ama nedense garip bir biçimde ülkemizin birçok yerinde tersi söz konusu oluyor. Fakat ben müsaade buyurursanız felaketi kısaca takdim etmek istiyorum oradaki arkadaşlardan, bölgeden aldığım bilgilerden hareketle.

Mesele şu: Şu anda orada 141 firmaya geçici faaliyet belgesi verilmiş ve 82 firmayla ilgili... Ki daha geçen hafta yerel medyaya yansıdı bu, bakın, geçen hafta yerel medyaya yansıyan haberlere göre Isparta'da 82 firmaya "ÇED Gerekli Değildir" raporu veriliyor. "ÇED Gerekli" raporu istenen hiçbir firma yok, hiçbir firma çıkmıyor ve 82 firmanın muafiyet belgesi aldığı ilde toplam 141 firmaya da geçici faaliyet belgesi ve çevre izni ve lisansı belgesi veriliyor. Peki, oraya gidip göreceksiniz diye düşünüyorum inşallah, zaten gideceksiniz, karar alındı, bu çerçevede de vahameti göreceksiniz. Olay şöyle: Söz konusu ocaklar küçük gösterilip ÇED süreçlerinden geçmeden "valilik izni" denilen usulle ruhsatların verildiğini, izinlerin verilmesinde idari işlevin yetersiz kaldığını oradaki köylüler belirtiyorlar. Müstekiler köy köy en azından ana sorunları dilekçeleriyle Komisyona ilettiklerinden -vaktinizi almayacağım- bunlar Komisyonumuzun elinde dosyalarca bulunuyor. 2021 süreci başlıyor, oradaki başvuru, bizim kararlarla ilgili itirazımız ve idari denetim kararı veriliyor. Bu idari denetim kararı sonrası ne oluyor peki? Vatandaşlardan aldığım bilgilere göre yoğun bir biçimde orada maden ocağı işletmeciliği devam ediyor. Bir kere, orada duran, bekleyen herhangi bir şey yok, yoğun bir biçimde orada devam ediyor süreçler. Komisyon kararı doğrultusunda -bakın bu çok önemli- sadece

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı müfettişlerinin denetim için bölgeye gittiklerini, diğer Bakanlık olan Çevre Bakanlığının denetimine ilişkin ise herhangi bir bilginin olmadığını köylüler bana anlattılar. Yine, köylüler, Enerji Bakanlığınca yapılan denetimin ise sadece bir köye mahsus -Kasımlar köyüne mahsus- yapıldığını, gerek Komisyon nezdinde gerekse bakanlıklar nezdinde hatırlatmalar yapmalarına rağmen ve davet etmelerine rağmen yöredeki diğer köylerdeki maden ocaklarına ilişkin müfettişlerce bir incelemede bulunulmadığını belirtiyorlar. Bu konuda şahitler falan da var, ben özellikle irtibat bilgilerini vesaire de aldım. Dolayısıyla Komisyon kararı doğrultusunda Çevre Bakanlığınca bir idari denetim yapılmamıştır. Ayrıca, Enerji Bakanlığınca yapılan denetimin de müşterilerin dilekçelerinde belirttiği Yeşilyurt, Çandır, Aşağıgökdere, Ayvalıpınar köyleri gibi maden ocağı faaliyetinin yoğunlaştığı yöredeki diğer köyleri de kapsamadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Komisyonunuzda gündem maddesi olan ve maden işletmesinden dolayı köyde heyelanın yaşandığı Yeşilyurt köyüne bile müfettişlerin gitmediği anlaşılmaktadır. Ruhsatı veren Bakanlıkça hizmet gereklerini karşılayan bir denetimin ne ölçüde yapıldığını bu anlattıklarımın hareketle bütün Komisyon üyelerinin takdirine arz ederim.

Yine, demin belirttim, sadece geçen hafta yerel medyada çıkan haberi arz ettim; 141 firmaya şu anda geçici faaliyet belgesi verilmiş.

Özetle şunu söylemek istiyorum: Komisyon kararını karşılayan, Komisyonun burada alınan kararını karşılayan ve vatandaşları tatmin eden bir idari denetimin yapılmadığı anlaşılmaktadır. Kurumlarımız çözüm bulmak ve mağduriyetleri gidermek bir yana, sorunun gerçek anlamda tespitini bile gördüğüm kadarıyla -ve oradaki köylülerin de teyitleri de bu doğrultuda- yapmamışlardır. Bu kapsamda, idari denetim yapma yükümlülüklerini yerine getirmeyen ya da yetersiz bir denetim yapan kurumlara da bu sorumluluklarının Dilekçe Komisyonu tarafından özellikle hatırlatılarak denetimin tekrar yapılması gerektiğini düşünüyorum. Vatandaşlarımızın, sorunun yerinde görülmesi ve kendilerinin Komisyon üyeleri tarafından da gerçekten dinlenilmesi şeklindeki davetleri ve beklentileri de mevcuttur. Komisyonunuzun yerinde inceleme yapmasının yerinde olacağını bu çerçevede tekrar düşünüyorum.

Diğer yandan da şunu da özellikle vurgulamak istiyorum: İdari denetimin yeterince kapsayıcı bir biçimde yapılmadığı hususu itibarıyla da denetim ihtiyacını karşılamak üzere Komisyonunuzun yetkileri arasında bulunan Sayıştaydan özel denetim yapılmasının talep edilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyim. Sayıştay Kanunu'nun 45'inci maddesi doğrultusunda Komisyon bu yetkisini kullanabilir. Bu çerçevede de Komisyonun bu yönde geçmişte de kararları var, benzer şekilde bu başvuru için de yine Sayıştay denetimini dikkate alabileceğini Komisyon üyelerinin takdirlerine arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim.

Sayın İl Müdürüm...

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; tabii, mermer normalde tabiatta milyonlarca yılda oluşan kalsiyum karbonat temelli, dünyada da daha yaygın kullanılan bir yapı elemanı ürünü. Şimdi, tabii, bunun bir süreci var, dünyada hemen hemen aynı şekilde çıkarılıyor, aynı süreç işliyor. Yapı tekniği açısından, teknik açısından Isparta'da ne uygulanıyorsa Afyon'da da uygulanıyor, hatta İtalya'da da o uygulanıyor. Bunu biz hem literatür çalışmasında hem sahada inceleme yapılarında görüyoruz. Yani mermer sektörünün çevresel etkisi ya da diğer benzer etkileri dünya çapında zaten konuşuluyor; tabii, biz de bunu sahada görüyoruz, yaşıyoruz. Çevresel anlamdaki tüm endişeleri biz de

fazlasıyla hem bu işin uzmanı olarak hem de kişisel olarak yaşıyoruz.

Isparta özelinde -tabii, Türkiye’de birçok ilimizde mermer çıkarılıyor- bu anlamda, Türkiye’de en çok mermer çıkarılan il Isparta değil ama fazla çıkarılanlardan bir tanesi. Yine Burdur’umuzda, Afyon’umuzda, Bursa’mızda, Marmara Bölgesi’nin değişik yerlerinde, Türkiye’nin farklı bölgelerinde mermer ocakları var; benzer şekilde çalışıyor Sayın Başkanım. İlimizde de en çok mermer çıkarılan bölge, doğrudur, Sütçüler ilçemizdir. Sütçüler ilçemiz de “Yeşil Sütçüler” olarak adlandırılan, hakikaten mutena bir yerdir, farklı özellikleriyle öne çıkar. Bir yandan da tabii, oradaki dağlık yapısı ve coğrafi özellikleri nedeniyle ciddi, nitelikli de bir mermer çıkıyor. Dolayısıyla bu yatırımcılar burayla ilgileniyorlar ve bununla ilgili de süreç...

Aslında bazı şeyleri bir netleştirmek için süreçten kısaca bir bahsetmemde fayda olabilir. Hani, birçok şeyi bir arada konuşunca kurumların da görev dağılımı net anlaşılıyor. Süreci sadece bir kişi yürütmüyor; sadece Isparta Valiliği yürütmüyor, sadece Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yürütmüyor; ülkemizde süreç aslında bölgeyi -maden işleriyle ilgili Genel Müdüremiz de Daire Başkanımız da burada- MAPEG’in ruhsatlandırmasıyla başlıyor, aslında süreç orada artık başlamış oluyor, sürecin bir kısmı oradan başlıyor. Sayın Başkanım, sonrasında, bizim Bakanlığımızın bir başında, planlama sürecinde görevi var, bir de sonrasında işletme sırasında görevi var. Şimdi, planlama sırasında yaptığımız süreç ÇED süreci dediğimiz -biraz evvel Vekilimiz de sayılar verdi- bir planlama sürecidir. Orada tesisi düşünen yatırımcının bu tesisi nasıl işleteceğine ilişkin, yerine göre 300-400 sayfaya varan bir rapordan bahsedebiliriz. Burada tesisin nerede olduğundan, koordinatından, diğer çevresel etkilerinden, taahhütlerinden başlar, diğer jeolojisinden devam eder; en az 5 uzmanın katkısıyla hazırlanan, bu konuda lisanslı firmaların hazırladığı bir planlama sürecidir ve biz de bununla ilgili uzmanlarımızı görevlendiririz.

Sayın Başkanım, bu ÇED sürecinde bütün kurumlardan görevleri kapsamında görüş alırız. DSİ’den su yönüyle görüş alırız, Tarımdan tarıma etkisiyle, planlama aşamasında bütün kurumların görüşü alınır ve bu aşamada mevzuat gereği -biraz evvel Sayın Vekilimizin bahsettiği- ÇED Yönetmeliği’nde 25 hektarın altı Valilik yetkisinde, 25 hektarın üzeri Bakanlık yetkisindedir. Dolayısıyla “Valiliğimizce verilen” dediğimiz konu doğrudur. Biz 25 hektarın altı ise, kurumlarımızın, bütün kurumlarımızın herhangi bir şerhi, olumsuz görüşü yok ise, raporda herhangi bir sorun görünmüyorsa MAPEG’imizin verdiği oradaki ruhsat alanı içerisinde Valiliğin o “ÇED Gerekli Değildir” demek... Sayın Başkanım, biz ona proje tanıtım dosyası diyoruz, yine bir dosya sunuluyor, yine 300 sayfalık, yine her şeyi sorulan bir dosya sunuluyor. Burada bizim Valiliğimizin uzmanları inceliyor. 25 hektarın üzerinde ise biz zaten 25 hektarın üzerini doğrudan Bakanlığa aktarıyoruz, bu sunum Bakanlığa oluyor, bu sefer Bakanlığımız uzmanları, Bakanlık, Genel Müdürlük... Aslında süreç birbirine çok benziyor. Böyle bir kapasite ayırımı yapmış mevzuat yani Valilik inceleyince daha az detaylı inceleniyor değil; aynı nitelikte, aynı çevre mühendisleri bütün detayıyla sahada inceliyor. Dolayısıyla burada bizim “ÇED Gerekli Değildir” dememiz “az incelendi” anlamında değil, hatta yerinde olduğu için aynı nitelikte diyebiliriz, defalarca yerine gidilir, saha görülür. Biraz evvel Vekilimizin verdiği bilgi “ÇED Gerekli Değildir” belgesi, 85 sayımız bu kapsamda verilen belgedir. Sadece mermer için değil, her işletme yapısına göre bize başvurur, o yönetmelik bizim görev alanımıza veriyorsa biz inceleriz, Bakanlığımıza görevi veriyorsa o inceler. Bazı konular vardır, mesela -sadece arama ruhsatı- ona proje tanıtım dosyası da istenmez mevzuat gereği, ona -aramanı yap- bir rapor istenmez, süreç böyle. Sürecin kendisi MAPEG’le başlıyor, bizim planlama sürecimiz; sonrasında, İl Özel İdaremizin işletmesiyle sahada uygulama başlıyor. Tabii, uygulamadan sonra da işte eleştirilerden bazıları “Nasıl denetleniyor?” “Ne kadar denetleniyor?” “Yetkin mi?”. Burada bir şeyi daha karıştırmayalım: Şimdi, ÇED belgesinden bahsettik ve ondan sonra işletmeye geçti. Uygularken, tabii, izin süreçlerimiz var. Şimdi, biraz evvel,

Geçici Faaliyet Belgesi (GFB) dendi; bu, bakın, ayrı bir belgedir, ÇED belgesiyle ilgili değil. Bu sefer adam işletme yaparken aşama aşama önce uygunluk, sonra Geçici Faaliyet Belgesi, sonra izin belgesi, kademe kademe, aşama aşama denetlenilerek o belgeyi alır. Bunların hepsi bizim uhdemiz altında ancak sadece bizimle değil, MAPEG'in süreci başlatmasıyla, bizim kurumun ÇED süreciyle, sonra Özel İdaremizin ruhsat süreciyle, Ormanın mülkiyet denetimiyle ve ilgili kurumların kendi alanlarındaki denetimleriyle devam eder.

Sayılarla ilgili de şöyle diyelim, biraz netleşsin konu: Sütçüler ilçemizde -Özel İdaremiz de verecektir sayıyı- 66 faal mermer ocağımız var, şu anda çalışıyor. Bir kısmı, bakın, mermerin niteliğine göre faaliyetine senelerce ara verebiliyor, beklediği mermeri alamıyor, satamıyor, durduruyor veya iki sene sonra tekrar başlıyor. Şu anda 66 ocaktan, Sütçüler ilçesinin genelinden bahsediyoruz. Dilekçe sahibinin bahsettiği Kasımlar köyünün etrafında, 5 kilometre çapında -Özel İdaremizin tespiti, işletmeyi onlar verdiği için- 1 tane işletme var. Vatandaşımız tabii ki Sütçüler ilçemize giderken -Isparta Milletvekilimiz de burada, çok iyi bilir Eğirdir kısmını; Bayburt da güzeldir ama Sütçüler hakikaten güzel- Eğirdir ilçemizden geçer, sağında solunda, tabii, ruhsat almış mermeri görür. Oradan görerek gittiği için belki sayı 300'lü, 400'lü gibi olabilir; böyle sayılar değil, sayılarımız bunlar çünkü sürekli denetleniyor.

Bu denetimle ilgili sayıları verip denetim yöntemi açısından Daire Başkanımıza da bir söz vermek isterim -Türkiye'deki denetlemeyle, bizimle ilgili- nasıl denetleniyor diye.

Sayın Vekilim, 2016'dan 2022'ye kadar mermer ocaklarıyla ilgili sadece Sütçüler ilçemizde -tabii, bu şu anda 66 ama bazen bu 70 olmuştur, bazen 50 olmuştur- 223 adet denetim yapmışız, 21 adet idari yaptırım yani para cezası vermişiz. Bizim para cezalarımız, malumunuz üzere, ciddi caydırıcıdır. Devamında, 2022'de Sütçüler ilçemizdeki mermer ocaklarımızda 84 adet denetim yapmışız. Burada velev ki 84 bile olsa hepsine en az 1 kere gitmişiz ki defalarca gittiğimiz de oluyor. Kaldı ki bunlara, Sayın Vekilim, o an bire bir o iş için gidilmiş; onun dışında, arkadaşlarımız başka konular için gittiği zaman başka denetimler de yaparlar zaten, bu sayı çok çok fazla. 13 adedinde idari yaptırım uygulamamız, 84 denetimin 13'ü cezayla sonuçlanmış. 2023'te 54 denetim, 4 idari yaptırım; 2024 yılında şu ana kadar 24 denetim, 1 idari yaptırım uygulamamız. Denetim etkinliğini giderek artırma, sayıları giderek artırma; aynı zamanda, tabii ki ihtiyaç olursa idari para yaptırımı... Aynı zamanda, rehberlik hizmetlerinde de giderek daha az hata yapmalarını, çevreye daha duyarlı olmalarını da sağlamaya çalışıyoruz.

Müsaade ederseniz, denetimle ilgili konuyu Başkanımız biraz daha zenginleştirebilir.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Buyurun.

ÇED İZLEME VE ÇEVRE DENETİMİ DAİRESİ BAŞKANI BARIŞ ECEVİT AKGÜN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bizim tesis ve faaliyetlerin çevre mevzuatında belirtilen usul ve esaslara uyup uymadığına ilişkin denetimlerimiz üç şekilde yapılıyor. Bunlardan bir tanesi birleşik denetimler. Biz senenin başında çevreyi kirletici vasfı yüksek olan tesisleri il müdürlüklerimiz vasıtasıyla belirleyip, bakan oluruyla aralık ayında belirleyip tesisleri bildirmek suretiyle yapıyoruz; haberli denetimlerimiz bunlar. Yaptığımız yaklaşık 100 bin denetimin 2 bin tanesi bu şekilde haberli denetimlerdir. Bunun dışındaki denetimlerimizden bir tanesi de ihbar, şikâyet gibi durumlarda gerçekleştirdiğimiz ani denetimlerdir. Aynı zamanda, biz 2015 yılından beri de risk değerlendirme yöntemiyle denetim planlaması yapıyoruz. Yani tesislerin çevresel risklerini e-denetim yazılımı üzerindeki bir sisteme verileri girmek suretiyle çevreyi kirletici vasfının yüksek olup olmadığına, riskli bir tesis olup olmadığına karar veriyoruz. Bu kararı verirken yazılımda çok detaylı veriler yer alıyor. Örneğin, işletmenin yerleşim yerine olan mesafesi, ÇED Yönetmeliği'nin ek 1 veya ek 2 listesinde olması, İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında büyük bir tesis olup olmaması; ne kadar atık ürettiği,

ne kadar atık su ürettiği; emisyon kaynakları, yakıt türü, hatta işletmecinin performansı yani son üç yıl içerisinde ceza uygulanıp uygulanmadığı... Dolayısıyla sistem bize bir risk puanı belirliyor ve örneğin, risk puanı 5'se diyor ki: "Bu tesisi yılda en az 1 kez denetlemek zorundasın." Ama risk değerlendirme yönteminde daha düşük bir puan tespit edilirse "Beş yılda 1 kez denetlenmesi de uygundur." diyor.

Şimdi, 2015 yılından beri biz 81 ilimizde denetimleri böyle planlarken Isparta ilimizde de risk değerlendirme yöntemiyle denetim planlaması yapıyoruz. 2023'ten günümüze, bugüne kadar da Isparta'da 1.192 çevre denetimi gerçekleştirmişiz. Bu denetimlerde de 41 tesise yaklaşık 9 milyon 600 bin lira idari para cezası uygulamışız.

Aynı zamanda, şu anda il müdürlükleri tarafından yapılan denetimleri, Sayın Başkanım, biz on-line olarak hangi denetçi nerede, hangi tesiste, e-denetim yazılımı üzerinden de on-line olarak takip ediyoruz.

Denetimle ilgili arz edeceğim hususlar bunlar. Yalnız, müsaadenizle çok kısa bir ekleme yapmak istiyorum. İşletmelerin İzin ve Lisans Yönetmeliği veya ÇED Yönetmeliği'nin alt listesine girebilmek için kapasitelerini düşük göstermeleri hâlinde, örneğin, mermercilik için -İl Müdürümüz de söyledi- 25 hektar altı ek 2, 25 hektar üstü ek 1; 24,9 hektar üzerinden ruhsat alan, dolayısıyla ek 2'den "ÇED Gerekli Değildir" kararı alan işletme 0,5 hektar bile ilave edeceği zaman "Evet, bu da 25 hektar altıdır, bu da ek 2." demiyoruz, bir önceki ÇED kararıyla toplandıktan sonra 25 hektarın üzerine geçtiği için buradaki çok küçük bir artış bile ÇED kapsamında Bakanlık tarafından değerlendirilmesinin gerekçesini oluşturuyor.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – Bir şey ekleyebilir miyim Sayın Başkanım, hemen Başkanımızın devamında?

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Tabii tabii, buyurun.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – Bizim bu konudaki hassasiyetimiz şöyle Sayın Valimizin de talimatıyla: 24,99 gibi bir başvuruyu kabul etmiyoruz, onu gönderiyoruz. Biz "Madem küçük çalışacaksın, daha da düşür; mesela, 20'nin altına düşür, 19'un altına düşür." diyerek tekrar gönderiyoruz. Bu şekildeki farklı yaklaşımları -24,99; 24,9 gibi- işte, Valilik... Kaldı ki Valiliğin incelemesi de Bakanlığımızın uzmanlarının incelemesinden daha az nitelikte değil; aynı efor, aynı zaman, benzer içerikte hazırlanan bir konu. Bu konudaki diğer farklı yaklaşımlara da; 25,9 gibi başvurulara da diyoruz ki: "Biraz daha üzerine çalışın, sahada raporunuzu bir daha gözden geçirin, biraz daha uzaklaşın; şuradan uzaklaşın, buradan..." Öyle, daha emniyetli bir tarafta, çevreci bir yaklaşım içerisinde devam ettiriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

Aramızda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından Etem Çeker Bey var, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bu konuda bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Tabii ki.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sayın Müdürüm, bu bilgiyle ilgili, özellikle küçük gösterilip, ÇED süreçlerinden geçmeden Valilik izni konusuyla ilgili yapılan bu denetimlerde, yaptığı

başvuruda yeri küçük gösterip de sonradan, ilerleyen süreçte çok daha genişlettiğini tespit ettiğiniz -hani, denetimlerde tespit ettiğiniz usulsüzlükler sebebiyle birçok ceza da verdiğiniz - usulsüzlüklerin bu usulsüzlükler arasındaki oranı veya sayısı nedir yani yerini sonradan genişleten, büyüyenlerle ilgili? Yoksa başka konular mı? Bu, başka konular nedir? Çünkü bunun ciddi bir problem olduğunu düşünüyorum ben yani küçük gösterip sonra fiilen büyümesi hususu.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – Sayın Vekilim, bu, tabii, akla gelir ilk başta -doğru bir soru, soru çok doğru- ancak süreç sadece bizdeki kroki ve atıyorum, onun 19 hektarıyla bitmiyor; o, 19 hektarlık bire bir noktasal krokiyi alıyor, Ormana gidiyor, Ormandan mülkiyet kiralaması yapıyor; Orman da bunu, bedeli karşılığı oradaki virgüle kadar dikkat edip hesaplıyor. Dolayısıyla sadece o kadarını kiraladığı için bir de Ormanın denetimi var. Ormandan kiralayamaz zaten, velev ki kiralamadan kullandığını farz edelim; o zaman zaten gerek Ormanın “Kiralamadığın bir alanı nasıl kullanırsın?” gibi sürekli bir denetimi var gerek bizim de -biraz evvel Başkanımızın bahsettiği- planlı ya da ani denetimlerde -eğer bu, arkadaşlarımızca ani ya da diğer kısımdaki denetimlerde tespit edildiği zaman- ÇED sınırı dışındaki çalışmalara taahhüt ihlalden dolayı idari yaptırım uyguladığımız durumlar var.

Uzmanı bir sorayım: Var mı arkadaşlar?

Uzmanımız Ali Bey, Çevre Mühendisimiz.

ÇEVRE MÜHENDİSİ ALİ GÜNGÖR – Ali Güngör, Isparta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü.

Az önce Müdürtümüz de bahsetti, dediği gibi bu işin arka planında Orman var, mülkiyet Ormana ait olduğundan dolayı Orman bu konuda denetim yapıyor, bir tespit durumunda bize bilgi veriyor, biz ÇED açısından, çevre mevzuatı açısından gerekli idari yaptırım ve faaliyet durdurma işlemini yürütüyoruz.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – Örneği var mı?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Evet, tamam, bunu tahmin edebiliyorum ama sayısı ne bunların?

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – Sayıyı şöyle diyelim Başkanım: Şu an için biz bunu bir çalışalım ama ilk akla gelen... Biraz sonraki konumuzda, biraz sonra gelecek olan “maden sektöründe heyelan” dediğimiz konuda... Heyelan bölgesinde değil ama başka bir alanda pasa aşımı olmuş -tabii, o zaman ben görevli değilim- o zamanki arkadaşlarımız gittiler, tespit edip faaliyeti durdurdular yani koskoca tesisi Jandarma kanalıyla durdurdular. Dolayısıyla bunu biz bir sayı olarak...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şimdi, durdurdular da tabii, yeri de mahvetmişler sonuçta çünkü fotoğraf burada, mahvetmişler bölgeyi.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) – Erzincan İliç’te de benzer durum vardı.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – E, tabii, görevimiz ne gerektiriyorsa biz o kadarlık kısmını yapıyoruz. Tespit hâlinde hem Orman hem de bizim Müdürlüğümüz, Bakanlığımız gereğini yapar.

Bir sayı var mı Ali Bey aklınızda?

ÇEVRE MÜHENDİSİ ALİ GÜNGÖR – Sayı yok, sadece bir Gedik Mahallesi örneği var. Zaten Orman açısından gerekli iş ve işlemler yürütüldü, ilgililer hakkında ceza süreçleri devam etti ve ceza da aldılar bu konuyla alakalı olarak.

Durum bundan ibaret.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ETEM ÇEKER – Sayın Vekilim, ben bir şey ekleyeyim. Zaten ruhsat sınırları dışında çalışma yapıyorsa o, ceza hukuku konusunu da ilgilendiriyor, oradan da yine savcılık veya gerekli ihbarlarla veya resen soruşturma açılabilir o anlamda.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Teorik olarak zaten bizim ülkemizde sorun kurallar değil, bizim ülkemizde her alanda sorun uygulama; o açıdan soruyorum bunları yani.

ÇED İZLEME VE ÇEVRE DENETİMİ DAİRESİ BAŞKANI BARIŞ ECEVİT AKGÜN - Ben müsaadenizle bir katkıda bulunabilir miyim?

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Buyurun.

ÇED İZLEME VE ÇEVRE DENETİMİ DAİRESİ BAŞKANI BARIŞ ECEVİT AKGÜN - Sayın Başkanım, şimdi, Genel Müdürümüz muhtemelen konuyu izah edecektir ama denetim uygulaması da aslında madencilik faaliyetlerinde üretilen miktar üzerinden devlete belli bir katkı bedeli yatırılır dolayısıyla, e-maden uygulaması üzerinden her sene, madenciler, imalat haritalarına, hangi koordinatlarda çalıştıklarına ve bunun karşılığında ne kadar üretim yaptıklarına ilişkin bir belge yüklerler; bu, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğümüz tarafından kontrol edilir. Aynı zamanda bu imalat haritalarının ÇED koordinatlarıyla uyumlu olup olmadığı da hem bizim saha denetimlerimizle hem de ilgili birimler tarafından kontrol edilir. Bizim, ÇED izlemeyle ilgili yani bir işletmenin ÇED sürecinde verdiği taahhütlere uygun olarak faaliyet gösterip göstermediği için yapılan denetimde ilk adım, üretim yapılan koordinatların GPS'lerle gezilmesi ve bunun ÇED koordinatlarıyla uyumlu olup olmadığına ilişkin haritaya aktarılmasıdır. Daha sonra, hava, su, toprak, kimyasallar, atıklar gibi hususlarda ÇED taahhütleri ayrıca kontrol edilir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Başka söz almak isteyen üyemiz var mı?

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Sayın Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Buyurun.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) – Şimdi, burada temel sorun, aslında Türkiye'nin bütün illerinde karşılaşıyoruz, Eskişehir'imizde de karşılaştığımız benzer sorunlar var; 25 hektar üstü ya da altı meselesi. Aslında bunun bir mevzuat düzenlemesi gerektirdiği, burada iyi niyetin suistimal edilerek, 25 altı gösterilerek... Burada konuşulmadı belki ama aynı şahıs farklı isimler altında şirketlerle de faaliyet göstererek küçük küçük üretimler ya da işletmeler yoluyla da bunu delmeye çalışıyor ama önemli olan kısmı şu ve soru olarak yöneltmek istiyorum değerli müdürlerimizin ve ilgili yetkililerin bir tespiti var mı diye. Şimdi, Komisyona başvuran arkadaşımız, aslında bu faaliyetlerle ilgili birkaç başlığa değinmiş. Biri, verilen faaliyetin iptali ya da sınırlandırılması ve bunun çevresel etkileri. Şimdi "ÇED" dediğimiz şey de bu zaten "Çevresel Etki Değerlendirme Raporu", dilekçeyle başvuran arkadaşımız, buradan elde edilen, yapılan faaliyetlerle, köyün zarara uğradığı, içme suyu kaynaklarından tarım üretimine, orada üretimin verimsizliğine, kalitesinin düşmesine, yanı sıra arıcılığa da dem vurarak önemli gelirler elde ettiğini ama arıcılık sektörünü de çok olumsuz etkilediğini, yine, belediyelerimiz ya da kara yolları aracılığıyla yapılan yollarımıza ağır tahribat verildiğiyle ilgili de iddiaları var. Şimdi, "25 hektar altında biz gene kapsamlı rapor istiyoruz." diyorsunuz ama bugüne kadar iddia edildiği gibi çevresel etkiyle ilgili herhangi bir tespitiniz var mı? Yani orada ruhsat verilen firmalar aracılığıyla bu olumsuzluklara yol açıldığına dair bir denetim, sizin ya da farklı kurumlar aracılığıyla bir tespitiniz var mı?

Yine, çok önemsedığımız endemik türler, aromatik bitkilerle ilgili de iddialar var. Yani biz tamam,

raporu kapsamlı aldık, faaliyeti de yapıyor. İşte, zaman zaman denetliyoruz, ağır para cezaları da veriyoruz ama köy elden gittikten sonra, doğa elden gittikten sonra, bu ağır tahribatlar gerçekleştiikten sonra o para cezasının ne anlamı olabilir? Bu tespitleriniz var mı acaba çevresel etkiyle ilgili?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Bence sayın vekilimiz çok güzel bir soru sordu. Ben de orada oturuyor olsam aynı soruyu sorardım.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA - Soru gerçekten güzel, haklı da bir soru, benzer sorular farklı sektörler için de sorulabilir, inanın her sektör için... Ben aynı zamanda elektrik elektronik yüksek mühendisyim. Yenilenebilir enerjiyle ilgili mesela, en zararsız sektörlerden bir tanesi rüzgâr enerjisidir ancak bunun bir kısım ses ve rüzgârla ilgili etkilerinden dolayı arıların yön bulmasını etkilediğiyle ilgili çalışmalar da var.

Şimdi, efendime söyleyeyim, baktığımızda, diğer, GES’le ilgili çevresel etkiler de tartışılıyor. Aslında bilimsel anlamda soru çok haklı, hepsi için bunu konuşmak lazım. Konuştuğumuz sektör mermer sektörü olduğu zaman da sorular daha haklı hâle geliyor. ÇED sürecinde sayın vekilim, rapor değil, “Proje Tanıtım Dosyası” dediğimiz ÇED raporunun bir benzeri burada, bunların hepsi uzmanlarca... Hangi uzmanlarca? Bu konudaki ziraat mühendislerince, bu konuda lisans almış, yetkilendirilmiş kapsamlı firmalarca hazırlanan bu raporda endemik türle ilgili hem bir literatür taraması hem de ilgili kurumlardan... Kim bu kurum? Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne soruyoruz, diyoruz ki: “Burada bir endemik tür var mı?” Bu bölgeyi soruyoruz Başkanım. Koordinatlarını veriyoruz ve koordinatla ilgili diyoruz: “Bakın, ekte raporu gönderiyoruz.” Ekteki raporda sunulan sadece endemik tür değil, oradaki yaşam rapor ediliyor, oradaki ilgili kurum buna bakıyor, diyor ki: Burada bu doğrudur, eksik yazılmıştır ve düzeltme istiyor, bunlar da oluyor. Bakın, endemik bitkilerle ilgili, tozla ilgili... Tabii, tozla ilgili limitler belirlenmiş, bu limitlerin üzerinde toz varsa bir bilgisayar modellemesi istiyoruz ve o bilgisayar modellemesinde metrekaşe başına mesela limiti bizim mevzuatımız “390 miligram/metrekaşe.” diyor. Eğer 390’ın altındaysa tabii bu, raporda olumlu geçiyor. Bakın, bilimsel anlamda bir limit belirleme durumundayız. Bu da neyi getiriyor? Koruma-kullanma dengesi hani kaçınma-katlanma dengesine geliyor. Hiçbir şey sıfır etki maalesef değil. Burada sesle ilgili eğer 500 metreden yakınsa akustik rapor hazırlatıyoruz, bu akustik raporda da gece 55 desibelin daha üstünde bir ses üretiyorsa tedbir aldırıyoruz. Efendim söyleyeyim, tozumayla ilgili orada taahhüt verdiriyoruz, işte yolları sulayacaksın, sulama yapacaksın, günde şu kadar yapacaksın; arkadaşlarımız gittiği zaman o taahhütleri açık bakıyorlar. Elbette, bunlar tek tek denetleniyor ancak bir kaçınma-katlanma dengesiyle yaşıyoruz.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Sayın Müdürüm, biz de gelip bakalım diyoruz.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA – Memnuniyetle Sayın Başkanım.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Başka söz almak isteyen?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben kısa bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Peki.

Buyurun Sayın Vekilim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkürler.

Şimdi, bu 25 hektarın altı meselesini Bursa’da Yenişehir Kirazlıyayla’da yaşamıştık. Şeyi merak ettim, mesela 2015 yılı öncesinde daha büyük bir alan için ÇED raporu alınmışken -orası maden

çıkarmaydı galiba- daha sonrasında da ayrıştırma tesisi -24,8’ di yine yanlış hatırlamıyorsam yani 25’in birazcık altı- için aynı şekilde “ÇED Gerekli Değildir” belgesiyle, işte valiliğin onayıyla ayrıştırma tesisi kurulmuştu. Ki en son durumda da şimdilik mahkeme yeniden durdurdu orayı. Yani önceden ÇED alınmış, sonradan oraya 25’in altı ekleniyorsa bu sefer “ÇED Gerekli Değildir” yeterli oluyor mu? Ben de onu merak ettim. Hani “Sonradan eklenirse ÇED raporu gerekli oluyor.” diyorsunuz ya, bunu merak ettim.

ISPARTA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜR VEKİLİ ABDULLAH BORCA - Başkanımız da bahsetti, doğru bir şekilde eğer...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ve bu toz meselesini biz Bursa’da da çok yoğun yaşıyoruz. İnanılmaz, Mustafakemalpaşa’da da yani bizim dağ ilçelerimizin büyük bir kısmı mermer ocakları, taş ocaklarıyla delik deşik; oralar sonradan ağaçlandırılmıyor. Firmalar diyorlar ki: “Biz bu ruhsatı alırken gerekli bedellerini yatırıyoruz Bakanlığın sistemine fakat onlar daha sonra ağaçlandırması gerekirken ağaçlandırmıyor.” Bu konuda da bilgi verirseniz sevinirim.

Bir de hakikaten o denetim konusunda bir yetersizlik olduğunu söyleyeyim ben sahada. Mustafakemalpaşa ilçemizin birçok köyüne gidin, her taraf toz toprak altında, köylü şikâyet eder. Mermer ocaklarından kamyonlar geçiyor, bütün tozlar savruluyor, aynı zamanda tarım alanı, bütün tarlalar, ürünler toz toprak içinde kalıyor. İnsanlar “Camlarımızı kapatıyoruz yazın sıcaktan yanıyoruz, açsak tozdan ölüyoruz.” diyorlar. O konuda da gerçekte uygulamada ve sahada bir yetersizlik olduğunu bizzat sahada görmüş bir vekil olarak da aktarayım size.

Teşekkürler.

IV.- KARARLAR (Devam)

2.- Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 18104 numaralı Dilekçe’yle ilgili olarak Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin karar

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Sayın üyelerimiz, şimdi bir önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ile İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu’nun Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı’na itiraz etmeleri üzerine görüşülmekte olan Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 18104 numaralı Dilekçe’yle ilgili olarak Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Salih Dal

Süleyman Şahan

Kilis

Yozgat

Gerekçe:

Dilekçe Komisyonuna müracaatta bulunan Hasan Demirekin ve 30 kişiye ait 18104 numaralı Dilekçe konusu Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde son on yılda 300’ün üzerinde maden ruhsatı verilerek mermer ocağının açıldığı, köylerinin içme suyu kaynaklarının zarar gördüğü, oluşan tozdan tarım alanlarında ürün kalitesi ve verimin azaldığı, bölgede önemli bir gelir kaynağı olan arıcılık faaliyetinin tehdit altında olduğu, asfalt yolların ağır tonajlı kamyonlardan dolayı tahrip olduğu, endemik türlerin ve aromatik bitkilerin risk altında olduğu, mermer ocaklarının çevresel kirliliğe sebep oldukları belirtilen ve Kasımlar köyünde açılması gündeme gelen maden ocağı faaliyetinin iptal edilmesi ile ocak

sayısının sınırlandırılması şeklindeki şikâyet ve taleplerine ilişkin mevcut durumun yerinde görülerek bölgede inceleme yapılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Sayın üyelerimiz, 1/11/1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun’un 8’inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde yerinde inceleme yapılmasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın üyelerimiz, 3071 sayılı Kanun kapsamında alınan karar gereğince Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde yerinde inceleme yapılmasının ardından dilekçe hakkındaki Genel Kurul kararı alınabilecektir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Hasan Koçaslan'ın 4/8/2021 tarihli ve 19877 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 17/12/2021 tarihli ve 10419 sayılı Kararı'na itirazlarına ilişkin görüşme

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Şimdi, gündemimizin “İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları” kısmının 3’üncü sırasında yer alan Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun Hasan Koçaslan'ın 4/8/2021 tarihli ve 19877 numaralı Dilekçesi hakkında Başkanlık Divanının 17/12/2021 tarihli ve 10419 sayılı Kararı'na itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçe hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzmanı Yasemin Akifoğlu Yılmaz'a söz veriyorum.

Buyurun Yasemin Hanım.

YASAMA UZMANI YASEMİN AKİFOĞLU YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; 27’nci Yasama Döneminde Komisyonumuza başvuruda bulunan Hasan Koçaslan ve 29 kişiye ait 4 Ağustos 2021 tarihli ve 19877 numaralı Dilekçede özetle, Isparta ili Sütçüler ilçesi Yeşilyurt köyü sınırları içerisinde faaliyet gösteren Karmersan Mermer Şirketinin dökmüş olduğu hafriyat ve molozların Mandallar ve Gedik Mahallesi’ni heyelan tehlikesiyle karşı karşıya getirdiğinden şikâyetle, konunun incelenmesi ve mağduriyetlerinin giderilmesi talep edilmiştir.

Dilekçe hakkında Komisyonumuzun vereceği karara esas teşkil etmek üzere 3 Kasım 2021 tarihinde Isparta Valiliğinden bilgi istenmiştir.

Isparta Valiliğinden gelen 19 Kasım 2021 tarihli cevabi yazı ve eklerinde “Konu hakkında yargı sürecinin devam ettiği” bilgisinin verilmesi üzerine Komisyonumuz Başkanlık Divanının 17 Aralık 2021 tarihli ve 10419 sayılı Kararı’yla Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 116’ncı maddesi uyarınca dilekçenin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararına Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu tarafından 24 Aralık 2021 tarihinde “Komisyona yapılan talep ve şikâyetin konusunun açılan davanın konusundan daha kapsamlı olduğu” gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 116’ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir.

Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içerisinde itiraz edilmesi nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 117’nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen Hasan Koçaslan’ın dilekçesi hakkında, Yeşilyurt köyünde mermer ocağı ve hafriyat nedeniyle oluşan

heyelan tehlikesine ilişkin güncel durumun ve dilekçedeki talep konusunun tekrar incelenerek neticenin bildirilmesinin 17 Ocak 2023 tarihinde ilgili bakanlıklardan istenmesi üzerine İçişleri Bakanlığının 27 Şubat 2023 tarihli yazısı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 17 Şubat 2023 tarihli yazısıyla Komisyonumuza bilgi verilmiştir.

27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuz Genel Kurulunca sonuçlandırılmayan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77'nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılmayan söz konusu dilekçe hakkında 3 Mayıs 2024 tarihli yazımızla Komisyonumuz Genel Kurulu görüşmelerine esas olmak üzere Isparta Valiliğinden Yeşilyurt köyünde mermer ocağı ve hafriyat nedeniyle oluşan heyelan tehlikesine ilişkin güncel durumun bildirilmesi istenmiş olup Valiliğin 20 Mayıs 2024 tarihli cevabi yazısı Komisyonumuza intikal etmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Teşekkür ederim.

Ben de mutlulukla ifade etmek isterim ki çözüme ulaşılmış bir dilekçedir.

İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Yeneroğlu, itiraz sahibi olarak size söz vermek isterim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Affınıza sığırak...

Şöyle bir boyutu var tabii ki: Şimdi, köylüler de biraz da mecburiyetten dolayı bir noktaya geliyorlar, yoksa zaten hani bölgeye gideceksiniz, göreceksiniz; insanlar her ne kadar bir durumu kabullenmiş olsalar bile o durumun aslında onları mutlu etmediğini zaten bizzat gidip yerinde müşahede edeceksiniz diye düşünüyorum. Bu örnek zaten bu durumu net olarak gösteriyor. Bakın, birçok köyden bahsettik ama bu köyün özelliği, bu köyün mağduriyeti buraya taşınabilmiş bir husus. Dolayısıyla, burada da heyelan söz konusu oldu zaten. Yeşilyurt köyünde 10 civarında maden ocağı işletmesinin olduğu ve köylülerin bu heyelanla birlikte evlerini terk etmek zorunda kaldıkları, hâlihazırda köylülerin konteynerlerde oturduğu ve oluşan maddi ve manevi zararlarının da aslında onlara göre tabii yeterince tazmin edilemediği... Bunu ben takdir edemem netice itibarıyla fakat sonuçta köylülerin ifade ettikleri husus bu. Köylüler özellikle şunu belirtiyorlar: Kendi zararlarına veyahut da dertlerine sahip çıkılmaktan daha ziyade, işletmenin kullandığını düşündüklerini, zararlarının haksız fiil çerçevesinde tazmini gerekirken taşınmazlarını işletmeye satmaları yönünde yönlendirildiklerini ve zararlarının çok altında evlerini, taşınmazlarını işletmeye satmak zorunda kaldıklarını ve göç etmeye zorlandıklarını belirtiyorlar. Bu konuda örnekler verdiler bana, işte, mesela: “Evim vardı, ahırım vardı, 10 dönüm sulu arazim vardı ama ben şu kadar düşük ücrete bunu satmak zorunda kaldım.” Dolayısıyla, bu bir şekilde mecburiyetin neticesinde gelinen bir durum yani insanlar sonuçta orada gül gibi arazilerini, yerlerini terk etmek zorunda kalmış. Hâlihazırda insanların konteynerlerde yaşadıkları bir durum söz konusu. Yani bu çerçevede kendi durumumuzu düşünelim, kendi köyümüzün olduğunu düşünelim; sonuçta ne kadar tazmin edilebilir ki oradaki zarar? Sonuçta insanların ata toprakları yani onun kendine göre, kendine has ayrı bir değeri, özelliği var. Dolayısıyla, hani ben insanları dinledikçe inanın insanın içi kahroluyor, onun için... Gidip göreceksiniz orada, gördüğünüz zaman... Zaten ben “Ya, tamam işte ama satmışsın ya, almışsın ya.” dediğim zaman bir ah çekiyorlar. Yani “Şimdi, bu kadar kolay mıydı?” diyorlar sonuçta. Yani sen de şu evine, şu ahırına, şu kadar dönüm arazine, tarihe şu parayı al da de ki işte “Allah razı olsun, iyi oldu yani netice iyi.” Yani öyle bir durum yok, keşke öyle bir durum olabilse de mesele bu şekilde kapanmış olabilse. Dolayısıyla orada da yani onların... Ben Komisyonunun yine bu doğrultuda kararı ve talebi doğrultusunda idari denetimin yeterince yapılmadığını köylülerin anlatımından hareketle değerlendiriyorum. Dolayısıyla, bu idari denetim konusuyla ilgili yetersizliklerin Komisyon tarafından yine ilgili kurumlara hatırlatılması, sorumluluklarının hatırlatılması gerektiğini, özellikle kayıtlara girmesi için bunun altını çizmek istiyorum. Yine, bu çerçevede de -bakın, fazlasıyla

buna benzer örnekler var- Sayıştay denetiminin de gündeme alınması gerektiği kanaatindeyim.

Tabii, bu çerçevede şu da var: Mesela, müşteriler buraya davet edilmiş olsaydı onlar kendileri bu durumu anlatmış olacaktı zaten ve neticede gelmek zorunda oldukları noktayı anlatmak zorunda olacaktı. Dolayısıyla, zaten bölgeye gidilecek, bölgeye gidildiğinde de Yeşilyurt mağduriyetleriyle ilgili oradaki köylülerin dinlenilmesi olayın bütünlüğü ve hani “Çözüldü.” denilen meselelerin de ne şekilde çözüldüğüyle ilgili Komisyonun kanaat sahibi olmasını beraberinde getirecek. Bu anlamda, bunun yapılması gerektiğini, bu örnekte de yapılması gerektiğini ben doğru buluyorum. O sebepten dolayı burada da yine Komisyonun bu çalışması çerçevesine bu bölgenin de ve bu köylülerin de alınması gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum tekrar hassasiyetiniz için.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Ben teşekkür ederim.

Başka söz almak isteyen üyemiz var mı?

ALİ BOZAN (Mersin) – Başkanım, ben sadece genel, kısa bir şey söyleyeceğim.

Şimdi, anladığım kadarıyla bu konuda da bir Başkanlık Divanı önergesi var. Kamu kurumlarından arkadaşlarımız geldi, orada da hazır bulunacaklar. Aslında sadece bir ricam olacak: Hani orada yaşayan köylünün, orada yaşayan yurttaşın gerçekten hepimiz oraya gittiğimizde sorularına, sorunlarına cevap verecek bir dil... Şu açıdan: Ya, açık söyleyeyim, hani sizleri dinlediğimizde elbette bir emek var, teknik bilgiler veriyorsunuz -kesinlikle yanlış anlamayın- ama oraya gittiğimizde orada yaşayan 60 yaşındaki, 65 yaşındaki amcaya, teyzeye biz bunu anlattığımızda bize şunu der: “Yahu siz bu kadar kişi Meclisten toplanmışsınız, gelmişsiniz bana ne anlatıyorsunuz?” Yani gerçekten anlatmak ama aynı zamanda sıkıntı ve sorunlarına çözüm bulmak... Sayın Başkan, Komisyon hani giderken ne şekilde olacak bilmiyorum ama aynı zamanda bir öneri: Şimdi, mağduriyet yaşayan yurttaşlar orada olacak, Komisyon orada olacak, kamu kurumlarının temsilcileri orada olacak ama aynı zamanda Dilekçe Komisyonu bir kentimize, ilimize ya da ilçemize gittiğinde orada çevre konularında çalışma yürüten -hani buraya özgü çalışma yürüten herhangi bir kurum, dernek var mı yok mu bilmiyorum, Mustafa Bey belki takip ediyorsa biliyordur ama- hani bu konuda, bu alanda -yani evet, kamu kurumu var, yurttaş var- bağımsız STK'lere de çağrı yapalım, onları da dinleyelim.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Üniversiteler...

ALİ BOZAN (Mersin) - Yani üniversiteler de yarı kamu kurumu, dedim ya buraya özgü çalışan var mı bilmiyorum ama yoksa çağrı yapalım, eğer varsa Mustafa Bey oradaki yurttaşlarla daha çok ilişki hâlinde... Bu şekilde, burada, sonuç her ne olursa olsun oradaki yurttaşlar da gerçekten “Evet, tüm kurumlarla, herkes geldi, bizimle ilgilendi.” duygusunu aynı zamanda yaratmamızın gerçekten sonuç almamız açısından da önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim.

Başka söz almak isteyen? Yok sanırım.

IV.- KARARLAR (Devam)

3.- Hasan Koçaslan'ın 19877 numaralı Dilekçesi hakkında, Dilekçe Komisyonunun Isparta ili Sütçüler ilçesi Yeşilyurt köyü sakinlerinin mağduriyetinin giderilmesine yönelik uygulama ve çalışmaların takipçisi olmasına ilişkin karar

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Sayın üyelerimiz, yapılan değerlendirmeler ve ilgili kurumlar tarafından sunulan bilgiler çerçevesinde, 19877 numaralı Dilekçe hakkında, bölgedeki heyelan riskinin büyük ölçüde azaltıldığı anlaşıldığından, bundan sonraki süreçte Dilekçe Komisyonunun Isparta

ili Sütçüler ilçesi Yeşilyurt köyü sakinlerinin mağduriyetinin giderilmesine yönelik uygulama ve çalışmaların takipçisi olmasına karar verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Oraya da gideceğiz, değil mi?

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Bununla ilgili bir önerge yok.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Öyle mi?

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Bu bir de sonuçlanmış ya...

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Gitmişken mutlaka görürüz ama...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Karar altına alalım...

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Bununla ilgili herhangi bir önerge yok.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sonuç alındığı için önerge vermek de doğru olmaz ama orada fırsat bulunursa -Başkanın da dediği gibi- uğrayabiliriz.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) – Tartışmayı uzatmak için değil ama -özür dilerim Sayın Başkan- şimdi, Erzincan İliç gibi bir olumsuz örnek de önümüzde duruyor. Orayla ilgili de her türlü önlem alınmıştı vesaire falan ama bugün Türkiye başka bir şeyi konuşuyor. O ki Isparta'ya gideceğiz, o ki imar planıyla ilgili o köyümüze de gideceğiz ve yanındaki köylerimizi de ziyaret edeceğiz; gerekli önlemlerin alınıp alınmadığını, yurttaşlarımızın da sorunlarına Meclisin çaresiz kalmadığını da simgelemek açısından aslında resmî sıfatla oraya gitmişken o köyümüze de uğranılmasında ben yarar olduğunu düşünüyorum.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Karar almaya gerek yok, Vali Bey'e söyleriz; oraya da gidip bakarız, inceleriz.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Sayın vekilimin önerisini ben yerinde buluyorum.

Teşekkür ederim.

Değerli üyelerimiz, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmındaki işlerin görüşmesini tamamladık. Özellikle yasama uzmanlarımıza çalışmalarını için çok teşekkür ediyorum.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

4.- Songül Güner Güven'in akran zorbalığı konulu 17/2/2024 tarihli ve D28-7020 numaralı Dilekçesi'ne ilişkin görüşme

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Gündemimizin "Genel Kurula Sevk Edilen Dilekçeler" kısmındaki işlerin görüşülmesine geçiyoruz.

Bu kısmın ilk sırasında bulunan Hasan Yıkılmaz'ın 17/8/2023 tarihli ve D28-1113 numaralı Dilekçesi hakkında gerekli bilgilendirme biraz önce yapılmıştı. Bu sebeple, 2'nci sırada yer alan Songül Güner Güven'in akran zorbalığı konulu 17/2/2024 tarihli ve D28-7020 numaralı Dilekçesi üzerinde görüşmelere başlıyoruz.

Songül Güner Güven'in ilkokul öğrencisi olan kızının akran zorbalığına maruz kaldığı iddiasını içeren 17/2/2024 tarihli ve D28-7020 numaralı Dilekçesi hakkında Millî Eğitim Bakanlığından alınan bilgiler ve konuya ilişkin yapılan araştırmalar neticesinde ilköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi konusunun ayrıntılı çalışmayı gerektirdiği kanaati hasıl olmuş ve bu nedenle dilekçenin Başkanlık Divanımızca Genel Kurulda görüşülmesine ihtiyaç görülmüştür.

Şimdi, bu konuyla ilgili söz almak isteyen arkadaşımız varsa onlara söz vermek istiyorum.

Buyurun Nurhayat Hanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gerçekten, günümüzün sorunlarından bir tanesi akran zorbalığı. Hepimizin çevresinde küçük çocuklarımız da var, duyduğumuz, yaşanan olaylar da var, maalesef kamuoyuna yansıyan, sosyal medyaya yansıyan görüntüler de var. Aslında, biz, uzun zaman önce -geçen dönem de- müstakil bir çocuk hakları komisyonu kurulmasını istemiştik Mecliste fakat bu bir türlü kurulamadı. Aslında, imzaladığımız uluslararası sözleşmeler de bunu zorunlu kılıyor çünkü Mecliste geçecek olan yasaların, düzenlenecek olan mevzuatın aslında çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda bir denetimden geçirilip o şekilde çıkması gerekiyor fakat kurulamadı. Diğer komisyonlarda en azından çocuklarla ilgili hassasiyet gösterilmesi, yaşanan sorunların, istismarların veya kendi aralarında dahi yaşanan zorbalık gibi durumların mutlaka ele alınması gerekiyor.

Aslında, çocukların yaşadığı çok sorun var ve zaman zaman ya başımıza gelince ya da birtakım olaylarla karşılaşınca biliyoruz ve bununla ilgili mutlaka yapılması gereken şeylerden bir tanesi herhâlde kamuoyunun bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi, kamu spotları, medyanın bu anlamda kullanılması ki şiddetin çok fazla yaygınlaştığını hepimiz gözlemliyoruz. Bunun, tabii, elbette birçok sebebi vardır, bunu araştırıp, gerekçelerini ortaya koyup, çözümlerini de üretmek lazım ama genel olarak toplumun mutabık kaldığı, bu şiddetin gerekçelerinden bir tanesinin aslında yayınlanan diziler, televizyon programları vesaire olduğu bir gerçek fakat bununla ilgili bir şey yapılmıyor -yapılmıyor daha doğrusu, yapılmıyor değil- yapılacak şeyler var elbette ama somut bir şekilde ele alınıp, sonuç elde edecek şekilde çözümler üretilmedi bugüne kadar. Çok fazla da bu süreci bence uzatmamak lazım, biz de Dilekçe Komisyonu olarak böyle bir başvurumuz da varken akran zorbalığından başlayıp diğer hususları da ele alabiliriz yani çocuklarla ilgili yapılması gerekenleri araştırıp, uzmanlarla birlikte değerlendirip ele alırsak iyi olur diye düşünüyorum Başkanım çünkü çocuklar hakikaten bizim geleceğimiz ve geleceğin bu şekilde yok olmasına göz yummamalıyız.

Teşekkürler.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Çok teşekkür ederim, gerçekten önemli konuların altını çizdiniz.

Ali Bey, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkanım, öncelikle, Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının bu dilekçeyi gerçekten gündeme getirmiş olmasını önemsiyorum. Bu anlamda, elbette bir çalışma yapılmalı ama çalışma yaparken bakış açımız konusunda ben birkaç şey söyleyeceğim.

“Akran zorbalığı” dediğimizde mağdur tarafından bakıyoruz, mağdur çocuk tarafından bakıyoruz ama genelde yaşıt çocuklar arasında meydana geldiği için aslında mağduru, faili olmayan, her ikisinin de mağdur olduğu bir süreç bu. Bunun adını elbette değiştiremeyiz, artık kamuoyunda oturmuş ama akran zorbalığı değil de aslında zorbalastırılan akranlar. Şundan kaynaklı: Mevcut ceza mevzuatımız dahi 12 yaşına kadar olan çocuklara cezai ehliyet vermemiş, “12 yaşına kadar olan çocuk yaptıklarının sonuçlarını anlamaz.” demiş. Şimdi, 12 yaşından küçük çocukların birbirleriyle yaşadıkları sıkıntılar, sorunlar konusunda ceza mevzuatının dahi suç görmediği bir meselede bizim fail, mağdur ayırımına girebilmemiz söz konusu. İşte, mesele tam da nereden kaynaklanıyor? Mesele, kamudan... “Kamu” derken sadece resmî kurum değil, toplumun tamamı; aile, kamu kurumları, bizler, hepimiz. Bunun tamamını araştıracağımız, inceleyeceğimiz -az önce vekilimizin de özellikle ifade ettiği -yani gerçekten bu anlamda bir duyarlılık yaratacak bir çalışma ve bu anlamda şuna da inanıyorum: Gerçekten bu çalışmanın neticesinde gerçek bir farkındalık yaratmak. Asla bu dediğimi yanlış anlamayın. Ben ilk

Komisyon toplantısına geldiğimde ombudsmanla ilgili 500-600 sayfa bir kitapçık vardı. Ya, gerekirse hiç kitapçığımız olmasın, şöyle anlaşılmasın: Ama gerçekten bu çalışma bittiğinde, toplumda bir farkındalık yaratmak, ailelerde farkındalık yaratmak... İşte, anaokullarında başlayan bir süreç ve eğitimcilerde farkındalık yaratacak bir sürecin özellikle şu boyutu da var, Dilekçe Komisyonuna dışarıdan bakış şu: “Dilekçe Komisyonuna işte dilekçeler gelir; bakarlar, dilekçeleri tasnif ederler, gönderirler.” şeklinde. Gerçekten bunu söyleyeyim yani komisyonlar konusunda ama hani bu dilekçe üzerinde toplumda farkındalık yaratacak bir çalışma yapmamız gerektiğini ben de düşünüyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Ben şimdi bir şey söyleyecektim ama şimdi o söyleyeceğimi siz şey yaptınız yani kısacası rol çaldınız diyeceğim. Çünkü ben bütün krediyi kadın vekillere verecektim. Bu konuda alt komisyon kurulmasını kadının siyasetteki temsil oranına bağlayacaktım ama sizin bu konudaki duyarlılığınız erkek vekillerin de toplumsal konulara ne kadar duyarlı olduğunu gösterdi. Ama ben yine de krediyi siyasette kadın temsiline ve bunu da bir kadın siyasetçi hassasiyetine bağlamak istiyorum. Sayın Vekilime de bu konuda da ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, herhâlde başka söz almak isteyen yok.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) – Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Tabii ki.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) – Ben de 2 kıymetli vekilimize bakış açıları için çok teşekkür ediyorum, çok doğru yerlerden baktılar ama belki akran zorbalığını sadece çocuk olarak değerlendirmemek lazım çünkü maalesef ergenler ve gençler arasında da bu zorbalık devam ediyor. Eğer biz bunu alacaksak bence sonuç itibarıyla bir yaş skalası olduğunda bu ergen ve gençleri de kapsayan bir çalışma hâline getirirsek... Bu, maalesef ortaokul ve liselerde de çok karşılaştığımız ve şahit olduğumuz bir durum. Bunu bütünsel anlamda değerlendirdiğimizde, dediğiniz gibi, üç sacayağından; bu işin veli ayağı, kamuda öğretmen ayağı ve öğrencinin, çocuğun kendi psikolojisi açısından değerlendirirsek belki Komisyonun en faydalı soysal çıktısı olarak bir sonuca ulaşılacaktır diyorum.

Ben de duyarlılığınız için ayrıca teşekkür ediyorum ama bu akran zorbalığını çocuk olmanın dışında da değerlendirmenin doğru olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

ALİ BOZAN (Mersin) – Zaten 12 yaşı örnek olarak vermiştim, yoksa 18 altı hepsi çocuk.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) – Evet, aynen, bunu değerlendirmemiz lazım. Artık bilim adamları şunu söylüyor: 21 yaşına kadar frontal lob ve amigdala oturmadığı müddetçe insanlar sağlıklı duygu, düşünce ve iletişim gerçekleştiremiyorsa o zaman biz en azından 18 yaşa kadar bunu revize edebilirsek bence bir nefes aldırırız diye düşünüyorum yani.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Evet, çok doğru yaklaştınız Sayın Vekilim. Zaten ilk ve ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi dedik. Ortaöğretim de de sanırım o yaş skalasını kapsıyor.

V.- ALT KOMİSYON

1.- İlköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi konusunda alt komisyonu kurulması

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Önergeyi okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

“İlköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi” konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere Adalet ve Kalkınma Partisine 3, Cumhuriyet Halk Partisine 1, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine 1, Milliyetçi Hareket Partisine 1 üyelik düşecek şekilde 6 üyeden oluşmasını ve bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederiz.

Yıldız Konan Süslü
İstanbul

İdris Nebi Hatipoğlu
Eskişehir

Gerekçe:

Komisyonumuza gelen D28-7020 numaralı Dilekçe’de dilekçi tarafından. bir ilköğretim kurumunda öğrenim gören kızının akran zorbalığına maruz kalması sebebiyle okula gitmek istemediğinden bahisle yardım talep edilmiştir. Komisyonumuza iletilen bu talep hakkında ilgili bakanlık ve kurum temsilcilerinden bilgi alınması suretiyle talebin ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi, akran zorbalığının sebeplerinin ortaya konularak çözüm yollarının araştırılması ve okullarda uygulanabilir önlemlerin belirlenmesi amacıyla konu hakkında bir alt komisyon kurulması gerekli görülmüştür.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Sayın üyelerimiz, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi alt komisyonu kurulmasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Değerli üyelerimiz, böylelikle ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla Komisyonumuz bünyesinde 6 üyeden oluşan bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Komisyon üyelikleri için isimlerin siyasi partilerimiz tarafından 3 Temmuz 2024 Çarşamba günü saat 17.00’ye kadar Dilekçe Komisyonu Başkanlığına bildirilmesini istirham ediyoruz.

IV.- KARARLAR (Devam)

4.- “İlköğretim ile ortaöğretim kurumlarında akran zorbalığının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi” konusunda kurulan alt komisyon marifetiyle dilekçelerin incelenmesine, alt komisyon raporları üzerinden üst Komisyon çalışmasına devam edilmesine, alt komisyonların gündemlerindeki konularla ilgili ihtiyaç görmeleri durumunda 3071 sayılı Kanun’un 8’inci maddesi kapsamında bilirkişi görevlendirme, idari denetim yapılmasını isteme, yerinde inceleme yapma ve benzer yetkileri kullanabilmesine ilişkin karar

BAŞKAN SUNAY KARAMIK – Değerli arkadaşlar, teklif edilen alt komisyon marifetiyle dilekçelerin incelenmesini, alt komisyon raporları üzerinden üst komisyon çalışmasına devam edilmesini, alt komisyonların gündemlerindeki konularla ilgili ihtiyaç görmeleri durumunda 3071 sayılı Kanun’un 8’inci maddesi kapsamında bilirkişi görevlendirme, idari denetim yapılmasını isteme, yerinde inceleme yapma ve benzer yetkileri kullanabilmelerini tekrar oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizde görüşülecek başka konu olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Gösterdiğiniz sabır ve anlayıştan dolayı hepinize çok teşekkür ediyorum.

Yeni kurulan alt komisyonumuzun hayırlı olmasını, sorunlara çare bulmasını diliyorum.

İyi günler diliyorum.

Kapanma Saati: 16.32

